

ZAPISNIK

42. skupne seje mestnega zbora MLOL

z dne 17. 9. 1954

Mestni ljudski odbor
glavnega mesta
Ljubljana.
Ljubljana, dne 21. IX. 1954
Tajništvo - Skupščinska
pisarna

S K L E P I

40., 41., in 42. skupne seje MLO glavnega mesta Ljubljane z dne
8. avgusta, 10. in 17. septembra 1954.

40. skupna seja:

1. sklep: K poročilu o stanju in problematiki obrtništva je sprejeto
naslednje priporočilo:

1./ za izboljšanje stanja obrtniških kapacitet je treba težiti
k nadaljnjemu razvijanju obstoječih socialističnih obra-
tov, ter ustanavljati nova obrtna podjetja, posebno pa
organizirati čim več malih obrtnih obratov, ki bi z maj-
hnimi investicijskimi sredstvi in možnostmi, ki obstoja-
je pripomogel k povečanju obrtnih kapacitet. Za ustanav-
ljanje novih socialističnih obratov bo Mestni ljudski
odbor zagotovil potrebna sredstva kot dotacije in kredit.

a) Da bi se uspešno razvijala socialistična obrt, je tre-
ba obratom, ki upravljajo z družbenimi sredstvi, omogo-
čiti čim enostavnejši način obračuna obveznosti, do
skupnosti. Zato naj bi se uvedla pavšalna obdavčitev
za vse manjše obrtne obrate, kar bo brezdvoma stimula-
tivno vplivalo na nadaljni razvoj malih socialističnih
obrnih obratov.

V ta namen naj Svet za gospodarstvo skupaj z Obrtno
zbornico izdela konkreten predlog glede pavšalne ob-
davčitve, kakor tudi skupaj s predstavniki banke v po-
gledu poenostavitve finančnega in bančnega poslovanja
manjših obrtnih obratov socialističnega sektorja.

b) Za uspešen razvoj socialističnih obratov je potrebno
utrditi pravni in materialni položaj "mojstru - uprav-
niku", ki vodi obrtni obrat ter poizkati tako obliko,
ki bo stimulatивно vplivala in povečala prizadevnost
mojstra - obrtnika za uspešno rast socialističnega
obrnštva.

c) Pri reorganizaciji državnih obrtnih mojstrov težiti i
uveljavljati take principe, ki bodo omogočili nadaljni
razvoj obrtnštva v skladu z našim družbenim razvojem
"mojstru - obrtniku" pa dati mesto, ki mu pripada.

d) Prav tako bi bilo potrebno skrbeti za razvoj malih
obrnih obratov, ki sicer ne uporabljajo družbenih os-
novnih sredstev, pa imajo v svojem bistvu socialističn
vsebino, ker dela v njih obrtnik sam in ne izkorišča
tuje delovne sile.

2. Milsimo, da bi obstoječi socialistični obrati morali po-
stati iniciatorji in organizatorji novih socialističnih
obratov. Uveljavljati se mora tendenca za širjenje mreže
obrnih obratov.

K uspešnemu razvoju novo organiziranih obrtnih obra-
tov bi zlasti lahko pripomogla že obstoječa obrtna in
industrijska podjetja s svojimi kvalificiranimi kadri.
Ti kadri naj bi prevzeli vodstvo novih obrtnih obratov.
Prav tako naj bi se že obstoječi obrtni obrati in

industrijska podjetja sprostila kvalificirano delovno silo na vseh tistih mestih, kjer bi jo bilo mogoče namestiti s priučeno delovno silo.

Mnenja smo tudi, da se zlasti uslužnostna podjetja vse premalo poslužujejo zaposlitve žena na sploh, zlasti pa z delom na domu.

- 3./ Svet za gospodarstvo mora v zvezi z konkretizacijo politike MLO za nadaljni razvoj obrtništva izdelati predlog plana za ustanovitev novih obrtnih obratov socialističnega sektorja, še posebej v deficitarnih strokah za dobo dveh let.
- 4./ Posebno skrb je treba posvetiti vprašanju specializacije obrtniškega naraščaja.
- 5./ S pravilno politiko strokovnega šolstva zagotoviti dotok mladine zlasti v deficitarne stroke. V zvezi s tem je treba:
 - a/ ustanoviti strokovne šole deficitarnih strok in zagotoviti pred vsem dotok naraščaja iz podeželja;
 - b/ pri sprejemanju v domove in pri podeljevanju štipendij je treba dati prednost onim, ki se prijavljajo za uk v deficitarne stroke.
 - c/ da MLO izda odločbo o obveznem številu vajencev tudi za srednje industrijska podjetja.
- 6./ Do Obrtnih - nabavno - prodajnih združenj mora MLO voditi tako politiko, da bodo te zadruge postale organizacije z socialistično vsebino, ne pa organizacije manjšega dela močnejših obrtnikov za izkoriščanje malega obrtnika. ONPZ ne morejo biti organizacije za krepitev kapitalistično monopolističnih tendenc, temveč svobodne organizacije za pomoč in napredek malega obrtnika.

Kjerkoli bi se v ONPZ opazile izkoriščevalske tendence je treba najodločnejše intervenirati in uporabiti vsa zakonita sredstva.

V ONPZ naj bi se vključile tudi gospodarske organizacije socialističnega sektorja.

- 7./ Pri sprevajanju davčne politike naj se diferencira obrtnika - mojstra, ki dela sam brez tuje delovne sile in upošteva olajšave pri onih, katerih vajenci so uspešno položili strokovni pomočniški izpit.
- 8./ Mestna obrtna zbornica naj bi organizirala za svoje člane gospodarsko posvetovalnico s servisno knjigovodsko službo. To bi razbremenilo zlasti manjše obrtne obrate administrativnega dela.

Tajništvo za gospodarstvo.

2. sklep: Sprejet je statut Obrtne zbornice glavnega mesta Ljubljane, po predlogu in z naslednjimi dopolnitvami:

- 1/ V statutu se nadomesti "izvršni odbor" upravnega odbora z besedo "predsedstvo upravnega odbora".
- 2/ Prvi stavek drugega odstavka člena 11. se glasi: Občni zbor sestavljajo zastopniki obrtnih gospodarskih organizacij, ki so včlanjene v zbornico; število zastopnikov se določi na vsakoletnem občnem zboru za naslednje leto.
- 3/ V 11. členu, drugi stavek, drugega odstavka se glasi: sporazumno zbornica in pristojni organ Mestnega ljudskega odbora.

4/ V 20.členu se glasi drugi stavek prvega odstavka:..... pristojni organ MLO po predlogu zbornice.

5/ Člen 32. se spremeni smiselno, da nadzorni odbor nadzoruje samo materialno in finančno poslovanje zbornice.

Tajništvo za gospodarstvo.

3.sklep: Sprejet je sklep, da se skličejo zbori volivcev na volilnih enotah mesta Ljubljane v času od 1. do 5. septembra 1954. Na zboru volivcev naj se razpravlja o predlogu ~~členskega~~ družbenega rebalansa družbenega plana.

Vsa tajništva MLO.

41. skupna seja.

4.sklep: Sprejet je rebalans družbenega plana za leto 1954 po predlogu in s priporočilom, da Sveti upoštevajo pripombe zborov volivcev in njih konkretne predloge.

Vsem tajništem MLO.

Odseku za proračun.

5.sklep: Sprejet je odlok o davčnih stopnjah dopolnilne dohodnine od samostojnih poklicev in premoženja za leto 1954 po II. obliki.

Tajništvo za gospodarstvo.

Pravni odsek Tajništva MLO, zaradi objave v Uradnem listu.

6.sklep: Sprejet je sklep, da bo "Ljubljanski dnevnik" proglasi za službeno glasilo Mestnega ljudskega odbora gl. mesta Ljubljane.

Tajništvo MLO.

7.sklep: Sprejet je sklep, da se imenujejo v komisijo za razpis mest direktorjev oz. upravnikov podjetij: "Elektro-medicina", "Foto-material", "Fototivoli" in Fotokamera" odborniki: Bogo Dragar, Jože Gasparič, in Rudlof Klarič

8.sklep: V komisijo za razpis mest upravnikov kmetijskega posestva Zadobrova in obrt. podjetja "Nova knjigoveznica" se imenujejo odborniki: Ing. Vera Marentič, Franc Sitar in Ivan Kristan.

9.sklep: Sprejet je sklep, da se imenujejo v komisijo za pregled dela direktorja podjetja "Kurivo-prodaja" odborniki: Georgij Kostjukovski, Bogo Dragar, Lojze Fortuna,

10.sklep: Sprejet je sklep, da se razreši tov. Stanko Klemenčič dolžnosti poslovođe "Modni salon".

11.sklep: Sprejet je sklep, da se na lastno prošnjo razrešijo upravniki oz. poslovođe gosp. organizacij "Stari Tišler", Nova knjigoveznica in Kmetijsko posestvo Zadobrova, tovariši Franc Gorenc, Jože Zabjek in Franjo Petrič.

- 12.sklep: Sprejet je sklep, da se razrešita zaradi upokojitve Rihard Burja, upravnik študentskega naselja in Franc Trošt, direktor XVIII. gimnazije.
- 13.sklep: Sprejet je sklep, da se imenujeta Rajko Pardubsky za upravnika študentskega naselja in Miroslav Kokal za direktorja XIII. gimnazije.
- 14.sklep: sprejet je sklep, da se razreši zaradi upokojitve pogrebne- nega zavoda "Zale" upravnik Janko Milost, za upravnika pa imenuje Andrej Pristov.
- 15.sklep: Sprejet je sklep, da se razreši na lastno prošnjo upravnik Grajske restavracije Lojze Dežan.
- 16.sklep: sprejet je sklep, da se imenuje za upravnika Mizarske zadruge Ljubljana - Vič, Jože Gregorič.
- 17.sklep: da se imenuje dr. Bogdan Tekavčič za upravnika dispanzerja za žene.
- 18.sklep: sprejet je sklep, da se imenuje za v.d. šefa Urada za regulacijo ing. Branko Simčič.
- 19.sklep: sprejet je sklep, da se imenuje Karl Žagar za direktorja podjetja "Tobus".
- 20.sklep: sprejet je sklep, da se imenuje Jože Počivašek za upravnika Oblačilne in produktivne zadruge.
- 21.sklep: da se imenuje Jože Panjan za tajnika Obrtne zbornice za glavno mesto Ljubljana.
- 22.sklep: sprejet je sklep, da se imenujejo za direktorje trgovskih podjetij: "Dobrina", Stanislav Ledér, "Golovec" - Janez Tiler, "Svila" - Rajko Pikel, "Jagoda" - Franc Razbornik. "Galeb" - Franc Žvipel, "Cvet" - Nataša Babnik, "Tamar" - Ferdinand Odak, "Ajdovščina" - Jože Blažič, "Šišenski vrh" Julka Karis, "Moda" - Marijan Marubelj, "Tromostovje" - Jože Nadižar, "Stklenina" - Ivanka Baribak, "Novost" - Ciril Kermelj, "Tobak" - Jože Košmač, "Železničar" - Jane Bartol, "Izbira" - Pavle Šefic, "Češnja" - Ivan Modrijan, "Višnja" - Lado Krahc, "Marelica" - Jože Novak, "Breskev" Stanko Gros, "Biserka" - Ivan Habič, "Perlon" - Alojzija Lesar, "Vrvarna" - Franjo Skočir, "Pohištvo" - Anton Pleško, "Plavica" - Kristo Pogačnik, "Karmin" - Cveto Ferjanc, "Pri Nebotičniku" - Jože Seme, "Orient" - Ivan Zoran, "Pri magistratu" - Emil Logar, "Pri Livarju" - Peter Janič, "Sora", - Rudolf Bauer, "Na Voglu" - Dušan Paravinja, "Keramika" - Boris Beretič, "Veleblagovnica" "Na-Ma" - Lado Močnik, "Tknanina" - Lojze Bukovec.
- 23.sklep: sprejet je sklep, da naj imenuje upravnika OPZ čevljarjev Mestni ljudski odbor, ker Komisija ni prejela ustreznega predloga.
- 24.sklep: sprejet je sklep, da se imenuje Jože Kovačič za upravnika podjetja "Moto-univerzale".
- 25.sklep: sprejet je sklep, da se imenuje Albin Marinko za poslovodjo Obrtne in delavnice "Tapetništvo".

- 26.sklep:** sprejet je sklep, da upravnika OOPZ "Usnjeni izdeki" imenuje Mestni ljudski odbor, ker Komisija ni prejela ustreznega predloga.
- 27.sklep:** sprejet je sklep, da se imenuje Stane Cundar za direktorja zastopniškega podjetja "Konim".
- 28.sklep:** sprejet je sklep, da se imenujejo za upravnike gostišč :
 "Glince" - Valentin Lipovec, "Križišče" - Rudolf Rus,
 "Šibenik" - Ivan Radilović, "Krim" - Stane Marenče, "Istra" - Franc Gorenc, "Frlinc" - Jože Hodeček, "Pod gradom" - Rudolf Vider.
- 29.sklep:** sprejet je sklep, da se imenuje Lado Ambrožič za direktorja podjetja "Industrijski biro".
- 30.sklep:** sprejet je sklep, da imenuje direktorja podjetja "Učila" Mestni ljudski odbor, ker Komisija ni prejela ustreznega predloga.

Odseku za personalno evidenco, da izdela odločbe.

Ministrstvo za gospodarstvo MLO

Ministrstvo za stanovanjske zadeve MLO

Ministrstvo za komunikacije in gradbene zadeve

sprejet je sklep, da se za nadzorno širjenje obrtnih obratov vseh 14 strok, ki delujejo pri vsaki standardni proizvodnji ustrezni poslovalni referat pri Ministrstvu za gospodarstvo, se referat na obdelavo vseh dolžaj, skler se ne neka pokazalo, da je našel delovati zakon o ponudbi in povpraševanju. S tem v zvezi je treba izvršiti posebno študijo, ter jo zavlačivati tudi z ekonomsko platjo.

sprejet je sklep, da je treba povečati mehanizacijo gradbenih podjetij in povečati vlogo kadra šir večjo plačilo, ki mora da ustanavljati posebna gradbena šolara podjetje in mu dati privilegiran položaj, čeveč je treba dele vajencev postopati na področju predpisih. V zvezi kadra naj se financira iz postavke "materialni stroški", MLO pa naj obrabi dotacije za nagrade tistim mladim, ki bodo imeli največ uspeha pri vlogi vajencev ter najboljšim vajencem. Načrt se vključuje naj izdela svet za presveto MLO.

Ministrstvo za gospodarstvo

Ministrstvo za gradbene in komunikacije zadeve

Ministrstvo za prostora

31.sklep: sprejet je sklep, da se za odpravo oških pri projektiranju pokrene razpisni:

- posvetiti je treba vse pažnjo, da se bodo razpisni naj investicijski in projektantski podjetji pravilno sklopali in izvajala.
- podjetja so dobila možnost, da v svojem okviru ustanavljajo projektantske biroje, če so gradbena podjetja, te biroje oia prej ustanovijo.

42. skupna seja.

1. sklep: sprejet je sklep, da se na prihodnji seji MLO razpravlja o komunah.

Tajništvo MLO.

2. sklep: sprejet je sklep, da se gradbeni operativi ne more odobriti neomejenega delovnega časa, temveč naj se odobravajo nadure po predlogih gradbenih podjetij kot so se doslej.

3. sklep: sprejet je sklep, da se uporabi za plačevanje delavcev po učinku razlika med minimalnimi, povprečnimi plačami in plačami po zvezni lestvici.

4. sklep: sprejet je sklep, da MLO nebo predpisal posebnega pribitka za gradnjo stalnih in nestalnih stanovanj gradbene delavce. Podjetja naj v ta namen uporabijo sredstva iz postavke "priprave gradilišča", mestni ljudski odbor MLO pa naj vodi preko gradbene inspekcije Uprave za investicije in Tajništva za stanovanjske zadeve, kontrolo nad to postavko, da se bodo sredstva uporabljala le v ta namen.

Tajništvo za gospodarstvo MLO

Tajništvo za stanovanjske zadeve MLO

Tajništvo za komunalne in gradbene zadeve.

5. sklep: sprejet je sklep, da se za načrtno širjenje obrtnih obratov onih 14 strok, ki sodelujejo pri vsaki standardni zgradnji ustanovi poseben ~~xparatx~~ referat pri Tajništvu za gospodarstvo. Ta referat bo moral obstojati vse dotlej, dokler se ne nebo pokazalo, da je začel delovati zakon o ponudbi in povpraševanju. S tem v zvezi je treba izvršiti posebno študijo ter jo osvetliti tudi z ekonomske plati.

6. sklep: sprejet je sklep, da je treba povečati mehanizacijo gradbenih podjetij in posvetiti vzgoji kadra čim večjo pažnjo. Ni mogoče ustanavljati posebno gradbeno šolsko podjetje in mu dati privilegiran položaj, temveč je treba glede vajencev postopati po sedanjih predpisih. Vzgoja kadra naj se financira iz postavke "materialni stroški", MLO pa naj odobri dotacijo za nafrade tistim mojstrom, ki bodo imeli največ uspeha pri vzgoji vajencev ter najboljšim vajencem. Načrt te stimulacije naj izdela Svet za prosveto MLO.

Tajništvo za gospodarstvo

Tajništvo za gradbene in komunalne zadeve.

Tajništvo za prosveto.

7. sklep: sprejet je sklep, da se za odpravo ozkih grl v projektiranju pokrene naslenje:

a) posvetiti je treba vso pažnjo, da se bodo pogodbe med investitorji in projektantskimi podjetji pravilno sklepale in izvajale.

b) podjetja so dobila možnost, da v svojem okvirju ustanavljajo projektantske biroje zato naj gradbena podjetja te biroje čim prej uspostavijo.

Vso pažnjo pa je treba posvetiti "intelektualnemu šušmarjenju" t.j. delu projektantov doma, ker bo to postalo že družbeni problem in bi bilo treba o tem v časopisju več pisati.

38.sklep: sprejet je sklep, da z administrativnimi distribucijskimi ukrepi ni možno uplivati na proizvodna podjetja gradbenega materiala za zagotovitev potrebnih kapacitet za gradnje v letu 1955. Gradbena podjetja in Uprava za investicije MLO naj strmi, da se pravočasno zasigurajo ves potreben material za leto 1955.

Tajništvo za gospodarstvo.

Tajništvo za gradbene in komunalne zadeve.

39.sklep: sprejet je sklep, da se sprejme odredba o uvedbi posebnega dopolnilnega pripseva za soc. zavarovanje na območju glavnega mesta Ljubljane in to po predlogu.

Tajništvo za socialno varstvo.

40.sklep: sprejet je statut Trgovinske zbornice za glavno mesto Ljubljana. - po predlogu.

Tajništvo za gospodarstvo.

41.sklep: sprejet je plan hidrotehničnih del za leto 1954 iz sklada za urejanje voda in to po predlogu.

Tajništvo za gradbene in komunalne zadeve.

42.sklep: sprejeta je odločba o konstituiranju trg. podjetja "Gasilski servis" Ljubljana, Prešernov trg 3. - po predlogu.

43.sklep: sprejetanje odločba o konstituiranju gospodarske organizacije "Kurivo - Železničar" Ljubljana, Prešernova cesta 35 - po predlogu.

44.sklep: sprejeta je odločba o konstituiranju gosp. organizacije "KONIM" Ljubljana, - po predlogu.

45.sklep: sprejeta je odločba o konstituiranju trg. podjetja s tehničnim materialom "Jugotehnika" Ljubljana, Lepi pot 6 - po predlogu.

46.sklep: sprejeta je odločba o konstituiranju gospod. organizacije "Povrtnina" Ljubljana, Rimska c. 21 - po predlogu.

47.sklep: sprejeta je odločba o konstituiranju gosp. organizacije "Židar" Ljubljana, Kotnikova ul. 16 - po predlogu.

48.sklep: sprejeta je odločba o konstituiranju gosp. organizacije "Oljarna" Ljubljana - po predlogu.

49.sklep: sprejeta je odločba o konstituiranju gosp. organizacije "Vodovodna instalacija" Šiška, Knezova ul. 28. - po predlogu.

50.sklep: sprejeta je odločba o konstituiranju gosp. organizacije "Mizar Trnovo", Ljubljana, Trnovski pristan 20a - po predlogu.

- 1.sklep: sprejeta je odločba o konstituiranju gosp.organizacije "Mizar Siška", Ljubljana, Knezova 28 - po predlogu.
- 2.sklep: sprejeta je odločba o konstituiranju gos.organizacije "Stavbeno in pohištveno mizarstvo ob Ljubljanci" Ljubljana, Poljanski nasip 40 - po predlogu.
- 3.sklep: sprejeta je odlčba o konstituiranju gosp.organizacije "Splošno kleparsko podjetje Poljanski nasip" Ljubljana, Poljanski nasip 40.- po predlogu.
- 4.sklep: sprejeta je odločba o spremembi firme "Meprom" Mestno prevozno podjetje in mehanična delavnica v "Avtopromet" in mehanične delavnice Ljubljana - po predlogu.
- 5.sklep: sprejeta je odločba o konstituiranju gosp.organizacije "Stavbeno obrtno podjetje Siška" Ljubljana, Knezova 28 - po predlogu.
- 6.sklep: sprejeta je odločba o konstituiranju gosp.organizacije "Vele-drogerija" Ljubljana, Mestni trg 23 - po predlogu.
- 7.sklep: sprejeta je odločba o razglasitvi šolske delavnice Hotel Bellevue za finančno samostojni zavod in potrditev pravil zavoda - po predlogu.
- 8.sklep: sprejeta je odločba o osamosvojitvi delavsko uslužbenske restavracije podjetja "Koteks" in konstituiranju samostojnega gostišča-po predlogu.
- 9.sklep: sprejeta je odločba o brezplačnem prenosu osnovnih sredstev razformiranega podjetja "Slovenija-Impex" na gosp.organizacijo "Tobus" Ljubljana, - po predlogu.
- 10.sklep: sprejeta je odločba o razglasitvi kemičnega instituta "Boris Kidriča" /slovenske akademije znanosti in umetnosti za finančno samostojni zavod-po predlogu.
- 11.sklep: sprejet je sklep, da Komisije, da se združita gosp.organizaciji "Čepica" in "Obrtnik".
Tajništvo za gospodarstvo.
- 12.sklep: sprejet je sklep, da se imenuje tov. Vinko Butala za šefa upravno-pravnega odseka Tajništva za gospodarstvo.
- 13.sklep: sprejet je sklep, da se tov. Stane Šefic razreši dolžnosti direktorja Uprave nepremičnin in se po službeni potrebi premesti k Upravi za investicije MLO.
- 14.sklep: sprejet je sklep, da se tov. Peter Dular razreši dolžnosti šefa Urada za statistiko in evidenco MLO zaradi odsluženja vojaškega roka.
- 15.sklep: sprejet je sklep, da se imenuje Adolf Eeman za vršilca dolžnosti šefa Urada za statistiko in evidenco MLO.
- 16.sklep: sprejet je sklep, da se v komisijah izvrše naslednje spremembe:

I. razrešijo se :

- ✓ dr. Jože Pretnar kot predsednik Komisije za pravne predpise in organizacijska vprašanja, ostane pa še član,
- ✓ Franc Drobež kot član Komisije za razlastitve
- ✓ Dr. Heli Modic, kot predsednik Komisije za odlikovanja.
- ✓ Albina Pečaver, kot član disciplinskega sodišča.
- ✓ Dr. Marijan Dermastia, kot predsednik Komisije za izdelavo statuta MLO.
- ✓ Ing. Danilo Jelenc, kot član te Komisije.
- ✓ Ing. Viktor Bajec, kot član te Komisije.
- Stana Brezar, Franc Kačar, in dr. Fedor Tominšek kot državljani te Komisije.
- ✓ Dušan Jelušič, kot predsednik Komisije za organizacijo evidence o zemljiškem kmetijskem skladu.
- ✓ Alojz Juvanc, kot namestnik predsednika te Komisije.
- ✓ Komisija za stanovanjske zadeve in Komisija za obravnavanje problematike stanovanj se razrešita v celoti.

II. imenujejo se:

- ✓ Ivan Repinc za predsednika Komisije za pravne predpise in organizacijska vprašanja.
- Dr. Franc Kovič, Stana Brezar, in Janko Vodopija kot državljani te Komisije.
- ✓ Dr. Marijan Dermastia za predsednika Komisije za odlikovanja.
- ✓ Janez Barlič za člana disciplinskega sodišča.
- ✓ Vlado Vodopivec za predsednika Komisije za izdelavo statuta MLO.
- Ostoj Tuma, Franc Drobež, Avgust Zupet, Dr. Marijan Dular, Anka Pernuš, dr. Heli Modic, Marijan Jenko, ing. Ivo Klemenčič za člane te Komisije.
- ✓ Silvo Šivic za tajnika te Komisije.
- ✓ Stanko Holly za predsednika Komisije za organizacijo evidence o zemljiškem kmetijskem skladu.
- Franc Miklavčič za namestnika predsednika te Komisije.

Odsek za personalno evidenco, da izdela odločbe.

67.sklep: sprejet je sklep, da se presežek dohodkov nad izdatki Mestnega zavoda "Uprava tržišč" za leto 1953 v znesku din 6,269.279.- da na razpola-go "Upravi tržišč" s tem, da Uprava izdela program za ureditev tržišč.

Tajništvo za gospodarstvo.

68.sklep: sprejet je sklep, da se dopolni odlok o pogojih za sklepanje stanovanjskih pogodb in sicer:

Člen 10. se nanovo glasi: " spore, ki nastanejo pri sklapnaju stanovanjskih pogodb rešuje na predlog prizadete stranke Tajništvo za stanovanjske zadeve MLO Ljubljana.

Pri reševanju predlogov in pritožb je treba strogo čuvati pridobljene pravice na osnovi odločb stanovanjskega organa in načela tega odloka.

Zoper odločbo Tajništva za stanovanjske zadeve MLO je dopustna v 15 dneh pritožba na Komisijo ljudskih odborikov, ki je dokončna. " 17. septembra 1954.

11. člen se nanovo glasi: " Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo din 5.000.- predsednik MLO.

1/ kdor od pogodbenih strank iz prvega člena tega odloka noče skleniti stanovanjske pogodbe z drugo stranko, ki izpolnjuje pogoje za sklenitev stanovanjske pogodbe po tem odloku.

2/ Tisti hišni lastnik ali član hišnega sveta, ki določijo nižjo ali višjo najemnino, kot jo odloča odlok o stanovanjski tarifi, ki izplačajo hišnemu lastniku višji ali nižji znesek, kot ga določa v 4. in 5. členu Odloka o stanovanjski tarifi, razdelitvi najemnin in skladi MLO Ljubljana.

Enako se kaznuje z denarno kaznijo do 5.000.- din tisti zasebni lastniki in člani hišnega sveta, ki ne odvedejo ali odvedejo nižji znesek kot je to določeno v 6., 7., 8. 9. in 10. členu Odloka o stanovanjski tarifi, razdelitvi najemnin in skladi MLO. " 17. septembra 1954.

Tajništvo za stanovanjske zadeve.

Iz skupščinske pisarne:

" Podpisani poslanci Ljudske skupščine Ljubljane in ljudskih odborov okraja Ljubljana okolica in mesta na skupnem sejenju dne 17. septembra 1954 pretrdesli vprašanje razvoja organizacije ljudske oblasti in samouprave na območju Ljubljane in okolice in ugotovili: Uredba delavskega samoupravljanja v proizvodnji in nadaljnje razvijanje gospodarskega sistema je sprostil iniciativo in ustvarjalno moč delovnih kolektivov in ustvarilo pogoje za nadaljnjo krepitev materialne osnove vsega družbenega življenja.

Delavske samoupravljanje in doseženi uspehi v proizvodnji so dvignili razredno zavest. Stopnja povprečno se je na vseh področjih družbene dejavnosti sprostil in se še nadalje sprošča delavska in ustvarjalna moč delovnih ljudi. Delavski razred je dejansko postal neposredni nosilec socialističnega razvoja.

Delavske upravljanje v proizvodnji pa je dalo svoj odraz tudi drugim oblikam družbene samouprave. V prihodnosti je interes delovnih množic za sodelovanje in upravljanje v organih ljudske

I Z V L E Č E K Z A P I S N I K A .

- - - - -

42.skupne seje mestnega zbora in zbora proizvajalcev MLO
glavnega mesta Ljubljane, dne 17.septembra 1954.

Sejo vodi dr.Marijan D e r m a s t i a predsednik MLO.
Zapisnik seje vodi tov. Silvo Š i v i c, tajnik MLO.

Za overitelja zapisnika sta izvoljena ljudska odbornika
Avgust Z u p e t in Bogomir D r a g a r.

Seja je sklepčna, ker je od 70 odbornikov mestnega zbora
prisotnih 45, od 60 odbornikov zbora proizvajalcev pa 36.

Zapisnik 41.skupne seje je soglasno sprejet.

Pred prehodom na dnevni red poroča dr.Marijan D e r m a -
s t i a, predsednik MLO, da se je dopoldne sestala grupa republiš-
kih in zveznih poslancev in razpravljala o problemu komun in skup-
nosti komun na področju Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta
Ljubljane in okrajnega ljudskega odbora Ljubljana - okolica. Nato
prebere pismo, ki ga je podpisalo 28 odbornikov :

" Podpisani poslanci Ljudske skupščine LRS in odborniki
ljudskih odborov okraja Ljubljana okolica in mesta smo na skupnem
sestanku dne 17.septembra 1954 pretresli vprašanje razvoja orga-
nizacije ljudske oblasti in samouprave na območju Ljubljane in
okolice in ugotovili: Uredba delavskega samoupravljanja v proizvo-
nji in nadaljne razvijanje gospodarskega sistema je sprostilo
inicijative in ustvarjalno moč delovnih kolektivov in ustvarilo
pogoje za nadaljno krepitev materialne osnove vsega družbenega
življenja.

Delavsko samoupravljanje in doseženi uspehi v proizvodnji
so dvignili razredno zavest. ~~Steri~~Vzporedno se je na vseh po-
ročjih družbene dejavnosti sprostila in se še nadalje sprošča
pobuda in ustvarjalna moč delovnih ljudi. Delavski razred je de-
jansko postal neposredni nosilec socialističnega razvoja.

Delavsko upravljanje v proizvodnji pa je dalo svoj odraz
tudi drugim oblikam družbene samouprave. Vzpodbudilo je interes
delovnih množic za sodelovanje in upravljanje v organih ljudske

oblasti. Tudi na drugih področjih dela dosegajo delovni ljudje vedno večje uspehe z različnimi oblikami družbenega samoupravljanja, ko postopamo prevzemajo odločanje in samoupravljanje v svoje roke.

Vzporedno s tem, so se razvijale tudi oblike in organizacije ljudske oblasti. Zlasti od sprejetja Zakona o upravljanju gospodarskih podjetij po delovnih kolektivih, dalje so Okrajni ljudski odbori odigrali izredno pomembno in pozitivno vlogo v pomoči pri razvijanju delavskega upravljanja in krepitvi ljudske oblasti. Mnoge pristojnosti so prešle z zveznih na republiške organe oblasti, z letih pa na okrajne ljudske odbore tako, da so se mogli mnogi državljani neposredno vključiti v organe oblasti in sodelovati o vseh važnejših vprašanjih na svojem območju.

Z nadaljnim razvijanjem gospodarskega sistema so zlasti okrajni ljudski odbori dobili še nadaljne številne pristojnosti. Upsehi v proizvodnji in rastoča zavest delovnih množic, zlasti v gospodarsko razvitejših krajih, pa so že razvili samoiniciativo in sposobnosti neposrednega upravljanja v takih meri, da sedanje oblike organizacije oblasti ne odgovarjajo več delu in samoiniciativi drugih samoupravnih družbenih organov.

Zato se že nekaj časa razpravlja o tem, da je potrebno zaradi doseženega razvoja materialnih sil in družbenih odnosov najti take oblike organizacije ljudske oblasti, ki bi omogočila hiter nadaljni razvoj materialnih sil in družbenega samoupravljanja.

Na podlagi izsledkov dosedanjih razprav smo zavzeli stališče, da bi bile komune najbolj primerna organizacija za gospodarsko razvitejše kraje.

S formiranjem komun bi gospodarske organizacije stopile v neposreden odnos s komunami, komune bi dobile tudi svojo neposredno materialno osnovo, kar bi gotovo pospešilo nadaljni razvoj materialnih sil na območju komune. Večje bodo možnosti za sodelovanje in odločanje delovnih ljudi v organih ljudske oblasti, ljudski odbor komune pa bi bil ob plodnem sodelovanju krajevnih svetov kot neposrednih in množičnih zastopnikov delovnih ljudi v stalnem in neposrednem stiku z volivci.

Ker smatramo, da so na območju okraja in mesta Ljubljane dozoreli materialni in družbeni pogoji za formiranje komun

p r e d l a g a m o

Okrajnemu ljudskemu odboru Ljubljana - okolica in Mestnemu ljudskemu odboru, da na svoji prvi seji vzame v celoti v pretres vprašanje komun, stavi svoja priporočila v razpravo zborov volivcev in končni predlog - vključno formalno pravno združitvev OLO in MLO - stavi

v potrditev Ljudski skupščini Ljudske republike Slovenije."

Predsednik MLO predlaga, da se na prihodnji seji Mestnega ljudskega odbora razpravlja o komunah in istočasno konkretizira naloge, ki naj bi v zvezi s tem imela Komisija za izdelavo statuta MLO.

Predlog je s o g l a s n o sprejet.

Predsednik predlaga naslednji

d n e v n i r e d :

- 1./ Razprava in sklepanje o poročilu Komisije za investicije o pripravah za razširitev gradbene dejavnosti za področje mesta Ljubljane, spričo predvidevanja povečane investicijske dejavnosti v letu 1955 .
- 2./ Razprava in sklepanje o predlogu odredbe o uvedbi posebnega dopolnilnega prispevka za soc. zavarovanje na območju mesta Ljubljane.
- 3./ Razprava in sklepanje o predlogu za potrditev statuta Trgovinske zbornice za glavno mesto Ljubljana.
- 4./ Razprava in sklepanje o predlogu hidrotehničnih del za leto 1954 iz sklada za urejavanje voda.
- 5./ Razprava in sklepanje o ustanovitvi, konstituiranju in reorganizaciji nekaterih gospodarskih organizacij.
- 6./ Personalne zadeve.
- 7./ Razprava in sklepanje o predlogu Komisije za proračun MLO za razdelitev presežka nad izdatki Mestnega zavoda "Uprave tržišč" MLO v Ljubljani za leto 1953.

Predvideni točki 4. in 5. dnevnega reda , t. j. sklep o pavšalnih terenskih dodatkih in odlok o dopolnilnih plačah in položajnih dodatkih uslužbencev proračunskih, prosvetnih in kulturnih ustanov MLO pa odpadeja iz dnevnega reda, ker Komisija za proračun MLO smatra, da predmet še ni zrel za razpravljanje.

Odbornik Franc D r o b e ž predlaga, da se doda dnevnemu redu še razpravo o dopolnitvi Odloka o pogojih za sklepanje stanovanjskih pogodb.

Tako dopolnjeni dnevni red je s o g l a s n o sprejet.

Ad.1/ RAZPRAVA IN SKLEPANJE O POROČILU KOMISIJE ZA
INVESTICIJE MLO O PRIPRAVAH ZA RAZŠIRITEV GRAD-
BENE DEJAVNOSTI NA PODROČJU MESTA LJUBLJANE
SPRIČO PREDVIDEVANJA POVEČANE INVESTICIJSKE DE-
JAVNOSTI V LETU 1955.

Tov. Ivan K r i s t a n predsednik Komisije za investi-
cije MLO poda naslednje poročilo:

POROČILO

komisije za investicije o pripravih za razširitev gradbene dejavnosti na področju mesta Ljubljane spričo predvidevanja povečane investicijske dejavnosti v letu 1955.

Na področju mesta Ljubljane deluje v glavnem 9 večjih drž. gradbenih podjetij, srednja tkzv. remontna podjetja ter gradbena operativa pri 5 ustanovah z lastnim financiranjem. Razen tega deluje še približno 12 privatnih gradbenih obrtnih podjetij, od katerih vsako ima le okrog 5 zaposlenih ljudi. Skupno zaposluje celotna gradbena operativa na področju mesta po podatkih podjetij sarih za mesec julij ca 3860 gradbenih delavcev, t.j. zidarjev, tesarjev tožakov, brez uslužbencev.

Ta operativa ima v letošnjem letu pogodbeno prevzetih gradbenih del za 3 milijarde 900 milijonov dinarjev ali približno en milijon vrednosti investicij na 1 zaposlenega.

Ta podatek v glavnem soglaša tudi s podatki iz leta 1953, kjer je bilo na 1 zaposlenega vse leto vgrajeno ca 950.000.- investicijske vrednosti.

Število 3860 zaposlenih pa se nanaša na mesec julij 1954, ko je bila gradbena sezona že v toku. V mesecu marcu pa je gradbena operativa zaposlovala le 2505 delavcev, aprila 2771, v maju pa 3171 delavcev. Iz navedenega sledi, da je bilo povprečje v prvih 3 mesecih sezone znatno pod normalo, napram številu, ki bi ga morali dosegati, če bi hoteli v teh, za gradbeništvo ugodnih mesecih izvršiti vsa dela, ki bi jih sicer lahko izvršili. Že iz tega nam je jasno, da smo napram gradbeni sezoni v velikem zaostanku ter je izvajanje investicij v II. polletju kritičnejše. Potrebni bodo novi naporji ter izdatno sodelovanje vseh zainteresiranih strukov, da bo plan v II. polletju izpolnjen v celoti, posebno pa še v tistih postavkah, ki bodo ojačane z novimi finančnimi sredstvi.

Za tako zakasnitev imamo več argumentov. Predvsem moramo iskati vzroke to zakasnitve v poznej sprojemanju proračuna in iz tega izvirajoči negotovosti v gradbeni operativi, ki bi v začetku gradbene sezone najela več delovne sile, kot pa je sicer. Ponladi namreč vlada večji priliv delovne sile v podjetja, ki pa še v mesecu maju običajno pojenja. V tem času si vsakdo že najde primerno zaposlitev, kar je pozneje v toku leta le redko penja. Večjega števila delovne sile pa podjetja preko zime niso mogla zaposlovati, ker ni bilo dovolj dela v zaprtih prostorih.

Drugi objektivni razlog za zakasnitev investicijske dejavnosti pa je bilo letošnje vreme. Večina gradbenih del, ki je v toku, je izpostavljena neposrednim vplivom ter je bilo le malo dela v pokritih prostorih. Običajno se strni vedno takemu razporedu gradbenih del, da je možno ob slabem vremenu izvrševati notranja dela, ter se s tem vplivi vremena neznatni. Na nevroče je v našem planu le malo takih del, kamor bi lahko ob slabem vremenu, ki je letos vladalo po cele tedne, prenestili delovno silo ter smotrnoje izvrševali investicijska dela.

Pri ugotavljanju letnega povprečja investicijskih del na 1 zaposlenega pa pridemo še do drugih vzrokov, ki dajejo misliti, zakaj so rezultati doslej sorazmerno nizki. * urni delavnik, odobren kot osnovni delovni čas v gradbenih podjetjih, pri sterilnosti, ki ni v ničemer stimulirana, so razlogi, da je zaposleno delavstvo našlo sredstva in pota, da se zaposli povsod drugje, samo ne na naših gradnjah. V tem so oni glavnih vzrokov, da je bil plan v letu 1953 in v I. polletju 1954 po efektu slabo izpolnjen. Pri izvajanju plana tako v letu 1953, kakor v I. polletju letošnjega leta, je bila izpolnitev napram zaposleni delovni sili vsaj 15 % pod običajno sterilnostjo. Vse to pa je izviralo iz tega, ker gradbena operativa ob upoštevanju veljavnih uredb ni znala najti možnosti, da bi plačevala učinka, mesto po dejansko izvršenih urah. Jasno je vsled tega, da so vsi, predvsem

strokovni kadri, t.j. zidarji in tesarji iskali zaposlitev na tkzv. "fušu" tor odšli na ta način za boljše zaslužkom.

Delo na naših gradiliščih pa se je izvajalo stihijsko, brez pravoga efekta, kar je imelo svoj finančni efekt na sorazmerno nizki vgrajeni vrednosti.

Ten vzrok so pridružujejo še nekateri prav tako važni vzroki, ki pa jih podjetja v resnici niso mogla sama izpolniti. To so predvsem vprašanja nastanitve delavcev in vprašanja torenskih dodatkov. Za nastanitev delavstva v provizornih barakah računano na 1 zaposlenega ca 25 do 30 tisoč stroškov. Za nekoliko boljše in trajnejše delavske naselja pa moramo predvidovati znatno višje stroške na 1 zaposleno osebo. Teh finančnih sredstev pa podjetja niso imela na razpolago v dovoljni meri. Za nastanitev je bilo predvidno le tako število bivališč, kolikor je znašala maksimalna obremenitev v letu 1953 t.j. ca 2700 onot. Ker pa je število zaposlenih v letošnjem letu poraslo spričo povečanega investicijskega plana, so podjetja prišla v stisko za nastanitev novih delavcev in zidarjev.

V toku I. polletja je bilo opaziti med drugim tudi to, da je bil priliv delavstva in to nekvalificiranega znatnejši, kot pa je bil priliv tesarjev in zidarjev. Ti so namreč tudi v neposredni bližini svojega doma sorazmerno dobro plačani in imajo veliko neženosti za zaposlitev na doželi. Na splošno vemo, da vlada veliko pomanjkanje zidarjev in tesarjev vsepovsod ter je strokovno delovno silo v okviru Slovenije samo gotovo število. Če torej hočemo to delovno silo dobiti od drugod, bi ji morali nuditi nekaj več, bodisi v dodatkih, bodisi v bolj-ših življenskih in delovnih pogojih.

Normalna izvedbena doba za investicije v gradbeništvu traja na leto ca 10 mesecev, tj. približno od 1. marca do 31. dec., kakor pač vremenske prilike to dopuščajo. Če vzamemo linearno povprečje, so vgradi mesečno ca 10 do 11 % celotne cene. Ta procent pa ni enakomeren, temveč v polletnih mesecih, še bolj pa v jesenskih mesecih raste, medtem ko je na začetku in ob koncu sezone pod povprečjem. Iz tega razloga moramo pri pregledu izvajanja investicij v I. polletju ugotoviti, ali so rezultati še primerni. Če pa kalkuliramo, da smo nekako 3 mesece v zamudi, vidimo, da bo za izpolnitev celotne naloge preostalo le 7 in pol mesecev, tj. nekako 13,5 % mesečno. Posamezne investicijske postavke pa so s pravkar obravnavanimi rebalansi še povišale ter se je v skladu tega naloga naše operative bistveno povečala.

Z namenom, da ugotovi stanje v operativi, je izvedla Uprava za investicije nekotno posvetovanje že v mesecu juliju, ki so se ga udeležila vsa gradbena podjetja. Po debati se je lahko sklepalo, da je bilo v mesecu juniju le še prav malo kapacitet na razpolago ter je bilo že takrat težko najti izvajalce razen za delo, ki niso bila že v maju, odn. v mesecu juniju prelininarno pogodbeno vezana.

Kot že omenjeno, v I. polovici l. 1954 niso bile znane perspektive za večji razpon gradbenih del, ker so bila finančna sredstva še neznana. Druga leta so izvajalci prevzemali več del, kakor jih je zmogla operativa dogotoviti v pogodbenih rokih. V letošnjem letu, ko je MLO šel na linijo ostrih pogodbenih odnosov, s katerimi se je spričo penalov garantirala terminska izvršitev, pa podjetja niso prevzemala več del, kot pa so jih bila sposobna z obstoječo delovno silo izvršiti. To se je nedvorno pokazalo pri sestavi prelininarnih pogodb in pri določanju penalov, kjer je vsa gradbena operativa naenkrat postala pozorna ter je ponudbe previdneje sprejemala ali pa celo odklanjala. To je imelo za posledico, da smo bili pravočasno opozorjeni, da je obstoječa operativa, v stanju kot je, premajhna ali prešlaba, da bi izpolnila dane in še nove naloge. Zakon ponudbe in povprašanja je naenkrat začel delovati v korist izvajalcev, ne pa v korist MLO kot investitorja.

Na omenjeni anketi so bila ugotovljena tudi vsa ostala ozka grla podjetij, kjer je MLO-j u kot funkcionalnemu organu važno, kako delujejo zakoni gospodarstva, in lahko temu primerno ukrepa na svojem področju.

Vse te probleme, ki smo jih pravkar navedli, pa je pozneje obravnavala tudi Komisija za investicije pri MLO, ki je navedena dejstva preverila skupno z odgovornimi voditelji podjetij na posebnem zasedanju, III; redno seje dne 31. avg. tl., kjer se je obravnavalo predvsem kritično stanje, ki je nastalo v II. polletju izvajanja investicij.

Tudi v tem primeru je debata pokazala, da je situacija nadvse resna ter bo potrebno večjih skupnih naporov, da se omogoči izvedba predvidenih del in dobav v letošnjem letu v obsegu, ki se postavlja s pravkar obravnavanimi rebalansom plana v letu 1954. Pokazalo se je namreč, da bo potrebna takojšnja aktivizacija podjetij v cilju povečanja sterilnosti. Že s samim prehodom na plačevanje po efektu bo možno vsaj za 15 % povečati efekt dela pri istem kadrovskem staležu. To je bilo doslej spričo uredbe o obdavčevanju plačnega fonda precej toga ureditev, ki pa je bodo moral podjetja prilagoditi novim potrebam.

Predvsem bo potrebno omogočiti, da bodo delavci lahko delali vsaj 10 ur na dan ali pa tudi več, če bodo to sami hoteli. S tem seveda še ni rešen osnovni problem, plačevanja po učinku, kjer je osnova sterilnost. Tu se daje neke stvari korigirati, kar pa se mora izvršiti znotraj samih podjetij. Danes mnogi dokazujejo, da načelno ni možno plačevati po normah. To ne drži. Odvisno pa je od tega, kako je sestavljen tarifni pravilnik. Ona podjetja, ki so pravilno postavila norme, lahko iste tudi plačujejo in ta podjetja tudi nimajo posebnih težav. Prekoračevanje norm v povprečju pa ne sme varirati preko 20 %. Radi tega prekoračevanja pa so gotova podjetja prišla v nevarno položaja. Taka podjetja so imela velike razlike med povprečnim plačnim fondom in med pravilnikom. Vsa taka podjetja morajo to na znotraj popraviti ter se približati določenemu procentu. Možno je najti tudi druge oblike. Vsekakor pa drži, da se da izvesti v okviru obstoječih uredb tudi plačevanje po učinku, ne da bi se kakorkoli prisadalo plačilni fond za predvideno investicijo. Tudi plačevanje nadurnega dela bo rešeno vzporedno s tem problemom, kar pa bo imelo za posledico, da bodo prišlo do veljave vse doslej skrita rezerve strokovne delovne sile.

V mislih imamo predvsem dejstvo, da se v popoldanskem času večina tesarjev in sidarjev zaposluje na črnih gradnjah ali kakor pravimo temu "na fušu", mosto na gradiliščih družbenega plana. S spremonjenim plačevanjem se bo prišlo avtomatično dvigniti razpoloženo znotraj gradbene organizacije ter pobijati nerealne zasluzke na popoldanskih gradnjah. Odpraviti to razveže bo vsakakor težka naloga ter bo treba navezati stike s sindikalno i funkcionerji in delavskimi sveti s pomočjo katerih se bodo te anomalije razkrile in počasi prepročile. V skrajnem primeru bo treba namreč organizirati pravo družbeno kontrolo in pripraviti frontalno akcijo proti takim pojavom. Treba bo na lizu mesta ugotavljati po komisijah državljanov in primer za primer, izločati neprimerni izvršni organi. Znano je tudi, da se le prečestokrat tak delavec, ki pri privatniku v popoldanskem času zbolí ali se ponesreči ter mu je potrebno plačevati iz rednih fondov o.c. zavarovanja oskrbnino, kljub temu, da se je ponesrečil pri delu, kjer ni bil zavarovan. Že po podatkih o.c. zavarovanja je teh primerov precej, ni pa še prišlo do obravnave, da bi se ti izgubljeni milijoni dan obračunali s resničnim delničkom. Elastičnost in prilagodljivost konkurence moramo postaviti nasproti prav tako elastične uredbe, ne pa da jih čisto le sami bolj tega delničkom.

Plačevanje po učinku, kakor tudi računsko delo bo imelo nadvse ugodne posledice pri izvajanju naših gradbenih del, ki so spričo navedenih dejstev, v znatnem zmanjšanju. Zasluzki, posebne sidarjev in tesarjev, tudi neprimerno večji, s čemer bodo pripomogli na to, da bodo plačana dela tudi vse ona kadre, ki so doslej kljub večji strokovnosti izvrševali dela nižje kategorije, karavno bi to delo lahko opravljali bolj ali manj priučeni nekvalificirani delavci; tudi teh rezerv je precej, kor delovna sila sama ni bila interesirana, da se zaposli na gradilišču na takem delu

ki ga je po svoji stroki sposobna, temveč je uhajala sama mimo delovodij na lažja dela. Saj imamo v tem izkušnje, da se še svojčas, ko je bil akord še dober zaslužek, manj velikokrat prepričali z delovodji, ko je prinašalo delavcev, da v takih primerih ni bilo mogoče, zidarjev ali tesarjev niti za najkrajši čas pritegniti na svoj kvalificirano delo, ker sam za to ni bil interesiran.

Pri takem načinu dela v podjetjih, na katerega bi takoj prešli, lahko pričakujemo, da bo vgrajenega najmanj 30 % več investicijske mase pri istem staležu kvalificiranih in nekvalificiranih delavcev.

Če pa gremo k širjenju kapacitet za to, da zagotovimo operativno tudi še ostale 5 zgradb, za katere še nimamo izvajalcev, ter računamo na nov dotok delovne sile, nam je potrebno omogočiti gradbenim podjetjem nastanitev te nove delovne sile. Glavni problem tj. lokacija takih objektov je bila že obravnavana na MLO pri Tajništvu za komunalne zadeve. Nova delavska naselja na področju Ljubljane bi bila v urbanističnem pogledu dopuščena le na temelju posebnega programa, ki naj načelno reši vprašanje teh gradbenih provizorijev.

Skrb za izvedbo tega gradbenega programa je prevzela gradbena operativa preko svojega Združenja. Ta program se bo izdelal skupno za ves teritorij mesta tj. za vsa podjetja, nato pa bi se pričel takoj ustvarjati.

Pri tem pa nastane takoj vprašanje finasiranja tega programa. Razlikovati moramo namreč 2 vrst teh objektov. Manjši del gre za trajne objekte, v katerih bi nastanjevali družine in sance. Drugi večji del takih objektov pa obstoja iz pravih provizorijev, v katerih namočeno le delovno silo, ki pride na sezonsko delo. Lokacija za take provizorije naj bi bila v neposredni bližini investicijskih objektov, nakar bi se taki provizoriji porušili in prestavili na drugo mesto, čim bi se investicijski objekt dokončal. V nasprotju s temi tipično provizornimi objekti bodo objekti za stalno naselitev delovne sile bolj trajnega značaja in grajeni v višjem standardu. Za ene, kakor tudi za druge objekte pa gradbena operativa doslej nimala dovoljno finančnih sredstev na razpolago. Vsi tedi tega bo moral MLO na kakoli način to akcijo podpreti, bodisi v obliki dotacij, ali pa v obliki posebnega %/o, ki naj se priblija na situacijo odn. obračun. Po tej drugi varianti pa je stimulacija za prevzem gradbenih del od MLO-a kot investitorja še bolj poudarjena. Kolikšen %/o naj bi se pribijal v te namene, je stvar diskusije in naslednjih razmisletanj.

Primer: cena objekta v celoti	Din 160,000.000.-
od tega znašajo čista gradbena dela	" 80,000.000.-
za nastanitev ene osebe pa je potrebno	Din 25.000.-, pri 100 zaposlenih, ki jih
taka zgradba potrebuje znašajo torej stroški nastanitve	Din 2,500.000.-, kar
namenjeni, da moramo v te namene pribijati 3 %/o od obračuna gradbenih stroškov	
(brez obrtniških del).	

Preostane še urediti finasiranje trajnejših objektov, ki mora potekati vzporedno. Če predvidevamo na pr. nadaljnjih 5 %/o za take objekte trajnejšega značaja od zneska Din 80,000.000.-, kolikor znašajao gradbena dela na tem objektu, bomo prišli do vsoten 4 milijone dinarjev ali z drugimi besedami spodbudno stanovanje in 1 stanovanje za sance. Pri kapaciteti, ki jo ima na pr. gradb. podj. "Tehnika" "Magrad" tj. Din 480 milijonov, bi zneslo to letno

za provizorne objekte	Din 8,200.000.- (provizorij za 300 ljudi)
za trajne objekte	" 12,000.000.- (3 družinska stanovanja 3 samska stanovanja)

V 5 letih lahko tako gradbeno podjetje pride samo na ta način ~~lasti~~ do sledečih finančnih sredstev:

za provizorno objekte	Din 36,000.000.- (provizorij za 600 ljudi)
za trajne objekte	" 60,000.000.- (skupno 30 stanovanj)

Amortizacijska kvota za provizorne objekte je zelo visoka, zato s predvidenim zneskom ne moremo nastaniti toliko delovne sile, kot bi to pokazal rezultat običajne multiplikacije letne kvote s številom let. S primernim varčevanjem pri provizornih objektih pa bodo lahko podjetja še precejšen del teh zneskov uporabila za financiranje na definitivnih objektih. Če bi MLC sprejel predlagani način pribitkov, bodo tudi drugi koristniki, če bodo hoteli, da jim gradbena operativa prevzame gradbena dela, morali osvojiti enak način pribitkov.

To bo imelo za gradbena podjetja najugodnejše posledice, saj bodo na ta način prišli do znatnih finančnih sredstev. Na ta način bo najhitreje odpravljeno dosedanje gredo pri povečovanju delovne sile v obstoječih gradbenih podjetjih.

Uporaba tako ustvarjenih finančnih sredstev pa bi morala biti pod družbeno kontrolo v posebnem fondu, ki naj bi se uporabljal izključno v te namene. Podrobno organizacije, formiranje in način koriščenja teh sredstev pa naj bi pripravilo Tajništvo za gospodarstvo MLC skupno s Tajništvom za stanovanjske zadeve MLO. Tajništvi naj preko svojega aparata organizirata skrb za takšno graditev in razvoj naše operativne gradbene stroke.

Pri načinu upravljanja s temi objekti pa bo potrebno izvajati najstrožjo kontrolo, ker se dogajajo primeri, da so predvsem objekti provizornega značaja predmet največje spotike.

Znano je, da so podjetja v tem pogledu vse premalo pazila, kako se vrši nastanitev v dosedanjih provizornih objektih. Posledica te malobrižnosti je bila ta, da se je v takih objektih naselil kriminal in nemorala. Trenajhna skrb podjetij za nastanjenost delavstva je bila razen tega tudi predmet obravnave Sanitarne oblasti in končno sanjih delavcev, ki se niso znali dovolj energično postaviti napram greham podjetij. Razen tega se je pre pogostokrat dogajalo, da so se brez vednosti upravitelcev teh objektov prišli taki objekti provizornega značaja naenkrat uporabljati kot družinska stanovanja, s čemer so ti provizorni objekti izgubili svoj provizorni značaj. Na ta način je bila skupnost postavljena pred problem zagotoviti vsaj takin doslej sezonskim delavcem družinska stanovanja, ki jih pa, kakor vemo, nismo primanjkuje.

Pri upoštevanju vseh teh izkustev z dosedanjimi provizoriji bo treba tudi v bodoče najresneje računati z uvedbo železne discipline pri samem upravljanju s temi objekti. V pogledu primernosti objekta iz higiensko-sanitarnih ozirov, v pogledu kontrole nad nastanjenimi, da se prepreči kriminal in nemorala ter v vseh drugih ozirih, pa bo treba poostriti družbeno kontrolo.

V kolikor se nanašajo vsa doslej navedena izvajanja na takejšnje zasiguranje izvršitve plana v II. polletju, je treba te ukrepe izvesti takoj. Predvsem je potrebno takoj odločiti o predlaganem pribitku za nastanjevanje delovne sile in takejšnje formiranje tovrstnega sklada iz sredstev financiranja letošnjih novih objektov, v kolikor gre za gradbeno delo, ne pa za obrtniška dela. Podjetjen je glede ostalih formalnosti tj. za izdelavo programa, pridobitev lokacije že sporočil preko Komisije za določitev zasedljivosti parcel pri Tajništvu za komunalno delo, kaj in kako morajo ukreniti. Za ostale ukrepe pa bo potrebna še takejšnja intervencija pri merodajnih organih, ki bodo po svoji funkcionalni strani doprinesle vse potrebne odločitve že takoj v začetku te akcije.

MLC lahko spričo tega upa, da bo gradbena operativa pri svoji najboljši volji s tako pomočjo lahko dovršila vse naloge ter prevzela še nekaj novih, če bodo, kaj nagli in uspešni. Iznošena problematika k sreči ni nastopila prepozno tako,

da lahko stvari razčistimo že danes, ko imamo najplodnejše mesece še pred seboj. Kakšna pa bo prognoza za gradbeno sezono v letu 1955, pri nadaljnji povečavi investicijskih sredstev, pa bo osvetlilo naslednje izvajanje:

V prihodnjem letu moramo predvidevati povečavo investicijskih sredstev na teritoriju mesta za vse 3 sektorje tj. za zvezni, republiški in lokalni sektor od do-
danjih 4 milijarde na najmanj 5 in pol milijard. Velik del finančnih sredstev pa bo
tudi podjetjem, ki bodo investirala predvsem v standardno gradnjo. Mirno lahko
računamo, da bodo podjetja sama znošla najmanj pol milijarde, tako, da bi znašala
letna povečana kvota 2 milijardi din, v sled česar bi se investicijska nasa dvignila
4 milijarde na 6 milijard v letu 1955 ali za 50 %. Ta prognoza prav gotovo ni pre-
brana, če pomislimo, da je v letošnjem letu bilo pričetih precej prosvetnih, zdrav-
stvenih in komunalnih objektov, ki jih bo treba v bodočem letu dovršiti. Hkrati pa
moramo računati, da bo samo MLO precej investiral v nove standardne zgradbe, kar
tudi osnutek družbenega plana za leto 1955. Pri reševanju problematiko kot
celote moramo imeti v vidu reševanje kompleksnega vprašanja ne oziraje se, kdo je
investitor pri teh povečenih potrebah. Največ strokovne delovne sile gre za standardno
gradnjo. Zato vzamemo kot primer, da bi na področju mesta pričeli z gradnjo najmanj
1000 stanovanj v grobem, kar bi veljalo 1 in pol milijardo. Za ostala povečana investi-
cijska sredstva pa bi gradili precej takih del, kjer ta strokovna delovna sila ne pri-
stolko do veljave ali pa gre za opremo in prevozna sredstva. Če računamo torej preko
sezone na 1 milijon investicij na 1 zaposlenega, pridemo do številke 1500 novih
delavcev, zidarjev in tesarjev, ki bodo potrebni za izvajanje navedenih del. Za uspešno
dovršitev te naloge bo potrebno predvsem 500 novih kvalificiranih in priučenih zidar-
jev in vajencev. Pri tem moramo računati na kritične gradbene materiale, ki so bili
v letošnjem letu deficitni. Nadalje bo potrebna dodatna lahka mehanizacija, pred-
vsem razni nošalci, dvigala in orožje. Pri tem zopet zadenemo na vprašanje finansi-
rja teh razširjenih kapacitet.

Pri podrobni analizi pojavljajočih se problemov, ki se s tem v zvezi, bomo
analizirali najprej vprašanje kadra, ki je ono najresnejših vprašanj. Na področju re-
gije je zaposlenih 3985 zidarjev, od tega na področju mesta Ljubljane 917. Šte-
vilo zidarjev je precej konstantno, prav tako, kot je število gradbenih tesarjev ali
tudi rečeno opažarjev. Vsi pa vemo, da je že letos vladalo veliko pomanjkanje stro-
kovne delovne sile. Kako torej rešiti vprašanje, da se še poveča število strokovno
delovne sile na področju mesta, pa je vprašanje, ki ga moramo na kakršenkoli način
reševati.

Najprej je treba ponoviti dejstvo, ki smo ga uvodoma navedli, namreč, da je
zadostnost obstoječe delovne sile pri dosedanjem načinu dela vsaj do 30 % pre-
malo. Če računamo, da je bilo po podatkih meseca julija letos zaposlenih 917 kvali-
ficiranih in priučenih zidarjev na področju mesta, jih bo pri 30 % povečani zno-
gosteti (tu je všteta tudi pravilna porazdelitev pri delu) potrebno znatno manj
vgraditev iste kvote. Torej bomo rabili mesto 917 zidarjev za popolnoma enako
v bodočem letu le še 642 zidarjev. Kor pa smo računali, da potrebujemo na bodoči
let v prihodnjem letu poleg obstoječih še 500 novih zidarjev (računano po letošnji
plodnosti), moramo od te številke odšteti 275 zidarjev, ki bi bili s pravilnim
usposabljanjem v delo sproščeni. Potrebno je torej oskrbeti še oca 230 novih zidarjev.
Pretočno večino tega kadra pa bo treba vzgojiti v najkrajšem času, bodisi z
usposabljanjem bolj ali manj spretnih nekvalificiranih delavcev v grupe k dven ali
tridnevni, naker bi tako vključen nekvalificiran delavec v nekaj mesecih na
področju gradnje lahko že opravljal delo priučenega zidarja.
Drugi del manjkajoče kvote pa bo treba aktivirati na bazi vključevanja še vo-
možnih vajencev kot se to dogaja danes po gradbenih podjetjih.

Vsako gradbeno podjetje bi bilo dolžno izučiti vsako leto določeno število vajencev. To število naj bi se ravnilo po številu zidarjev, ki jih podjetje v sezoni zaposluje. Podjetja bi bila dolžna učiti vajence na takih delih, kjer bi bilo vsako oddajanje dela v akord prepovedano. Zidarji, izbrani med najboljšimi v podjetju naj bi bili plačani po času. Poleg te plače bi zato, ker delajo z vajenci, prejeli še poseben dodatek. Višina dodatka bi se, ravnila po napredku vajenca, ki bi bil poverjen v izučitev. Število vajencev, ki bi bilo dodeljeni 1 zidarju - instruktorju naj bi ne bilo večje od 2 do 3.

Prav enak problem, kakor smo ga analizirali za zidarsko strokovno obstoji pri tesarjih ali boljše rečeno opažarjih. Tudi v tej panogi je veliko pomanjkanja, kar bi bilo potrebno na podlagi točnih podatkov izvršiti analizo, koliko je potrebno povečati število opažarjev.

Podobne razmere so bile ugotovljene v pogledu delovodij in tehnikov. Tudi za strokovne kadre je gradbena operativna v veliki stiski. S primerno stimulacijo bi uspelo pri dobri organizaciji odpraviti tudi ta ozka grla, ki so se pojavljala tudi že v letošnjem letu. Toliko bolj se bodo pojavila ta grla v bodoči gradbeni sezoni, ko se bo gradbena dejavnost razširila na nove objekte, razstresene po vsej državi. Pri oddaji gradbenih del bo treba torej stremeti tudi k temu, da se posameznemu gradbenemu podjetju oddajo skupinska dela, t.j. več objektov na eni in isti lokaciji, da bo te objekte možno upravljati z enim in istim vodstvenim kadrom.

Pri promotrivanju pravkar navodenih kadrovskih problemov pridemo do zaključka, da bi bilo potrebno v sodelovanju z Gradbenimi tehnikami ustanoviti posebno gradbeno podjetje, katerega glavni namen bi bila vzgoja novih strokovnih kadrov, t.j. zidarjev, tesarjev, delovodij in tehnikov v strokovnem pogledu. Organizacija takega gradbenega šolskega podjetja bi bila enaka obliki ostalih gradbenih podjetij. Razlika bi bila le pri izvajanju del na gradbiščih. Take podjetje bi moralo imeti primerno število zidarjev - instruktorjev in sicer toliko, da bi odpadlo na enega instruktorja 3 do 4 vajenci. Ker bo redno $1/3$ vajencev že v zadnjem letu vajeniške dobe, bodo tudi ti vajenci v zadnjem letu že sodelovali pri instruktorskem praktičnem delu in to število vajencev, ki odpadejo na 1 zidarja - instruktorja znanjšano s tem na 2 do 3. To število pa bi bilo primerno in na ta način, da bi izmenoma delal z vsakim posebej.

To navajamo za razliko od prejšnjega našega predloga, kjer bi morala že to podjetje izšolati število vajencev, pri čemer pa ne bi bili vsi zidarji vključeni v instruktorsko delo, temveč samo najboljši. Nasprotno pa bi bilo urejeno v šolskem gradbenem podjetju, kjer bi bilo število zidarjev samo tolikšno, kolikor bi bilo zidarjev - instruktorjev. Isto bi veljalo v takem šolskem gradbenem podjetju v pogledu tesarjev.

Velikost takega šolskega gradbenega podjetja naj bi bila določena s številom vajencev, ki jih hočemo vsako leto izučiti. Ako bi na pr. trajalo učenje 3 leta in bi hoteli izučiti letno vsaj 100 vajencev, nora biti zaposlenega v takem podjetju skupno 300 vajencev. Za izučitev 300 vajencev pa bi rabili, po prejšnjih izvajanjih 75 zidarjev in tesarjev - instruktorjev. Ako računamo, da bo 300 vajencev opravilo najmanj povprečno isto delo, kot 100 zidarjev in tesarjev in da morajo imeti oskrbeti potrebno postrežbo v razmerju 2 ne kvalificirani delavca na 1 zidarja, morajo torej v takem podjetju oca 350 ne kvalificiranih delavcev. Celokupno število produktivnih delavcev bi bilo torej 425 na 350 vajencev.

To podjetje bi v komercialnem pogledu ne bilo polno aktivno kot druga podjetja, pravno bi sprejemalo delo pod istimi pogoji, kot ostala podjetja. Ker pa bi bil namen takega podjetja vzgoja strokovnih kadrov, bi morali ev. razlike trpiti iz primerne dotacije MLC, ki pa bi bila z ozirom na izučevanje kadrov rentabilno vložen kapital.

Poleg navedenega izrazito šolskega podjetja bi bilo potrebno prediskutirati ustanovitve še več gradbenih manjših podjetij obrtnega značaja, če vsaj še onega srednjega gradbenega podjetja. Že na svojem anketnem postopku z odgovornimi voditelji gradbene operative se je pokazal nekak odpor pri ustanavljanju kakršnekoli nove gradbene operative. To je razumljivo z ozirom na tendence, ki vladajo v podjetjih in v katerih naj bi bila najtrdnje zasidrana nestrpnost do ponudbi in povpraševanju. Kakor znano pa je, že v letošnjem letu pričel na ponudbe in povpraševanja delati v korist izvajalca, zato ne moremo v podjetjih dodati več tiste inicijativnosti, ki bi jo lahko pričakovali. Pri upoštevanju, da se vsa grla pričela v idelanem primeru odstranjevati v vseh podjetjih enakomerno, bi bilo tako ustanavljanje nove operative na prvi pogled res nepotrebno. Če pa bi bilo tako, da bi z ustanovitvijo nekaj manjših obrtnih obratov zidarskega značaja naj 2 gradbenih podjetij poživili iniciativo že obstoječe gradbene operative, bi v ničemur tvegali. Nasprotno. Učinek bi bil prav gotovo pozitiven in sicer že to, da bi se vsa odgovorna vodstva, upravni odbori in delavski sveti bolj intenzivno ukvarjali s skrbjo za nakazanih nalog v pogledu kadra ter v drugih ozirih, kjer je iniciativa dobrega upravljanja žive potrebna. Vse dotlej, dokler pa bodo morali investitorji v podjetju mesta mirno gledati, kdaj jim bo uspelo pridobiti kako gradbeno podjetje, ki bi prevzel katera koli nova gradbenega objekta v izvedbo, ne bomo v stanju uspešno izvesti izvedbo predvidenih povečanih investicij v bodočem letu.

Prav tako in skoro istočasno moramo pričeti s študijem kapacitet onih obrtnih obratov, ki so, se že v letošnjem letu, pokazali premalo številni, predvsem na pr. slikarji, slikarji in pleskarji, instalaterji za vodo, kurjavo in elektriko. Študirati bo potrebno skratka vsako izmed 14 panog, ki nastopajo kot samostojni izvajalci na vsaki naši standardni gradnji. To vprašanje je Tajništvo za gospodarstvo sicer že pričelo reševati lotos, toda to reševanje je šlo v smeri preverjanja obstoječih podjetij, ni pa še zajelo ustanavljanja popolnoma novih grup obrtnih obratov, ki jim je potrebno dodati ustrezno število vajencov v uk. To število bi bilo potrebno prav tako ugotoviti analitično ter vsa na ta način ustanovljena podjetja smatrati kot mobilizatorja za popolnoma novo delovno silo. Instruktorji v obrtnih obratih bi morali biti prav tako stimulirani, podjetja pa prejeti po dotacije iz fondov za vzgojo strokovnih kadrov.

Kar pa smo že obravnavali vprašanje širjenja obrtno in gradbene operative, bi pri tem na kratko analizirali še ov. finančna sredstva, ki so potrebna za takih novih edinic:

Gradnja 1000 stanovanj bi se vršila najmanj v 33 objektih po 30 stanovanj. Predvidevamo dalje, da obstoječa mehanizacija ni bila 100 % i koriščena ter bi 30 % kapacitete izvrševalo delo na 13 novih objektih. Za ostalih 20 objektov pa potrebujemo na pr.:

10 avtokiperjev po Din 19,000.000.- kar da skupno Din 190,000.000.-
10 nošalcev za beton po 150 l, 10 po 250 l, 4 po 400 l, 60 nošalcev za malto,
20 dvigal po 1000 kg in 10 konzolnih dvigal ter razno orodje; Skupno bi znašali stroški za navedeno mehanizacijo približno Din 233,000.000.-

Stroški za nastanitev nove delovne sile so vsebovani uvedoma in bi jih ne smeli šteti. Posledično pa je potrebno predvidovati finančne stroške za upravne prostore in dišča, kar pa bi podjetjem kreditirali.

Za razvoj obrtnih obratov, ki poleg gradbeništva nastopajo na vsaki zgradbi, bi bilo potrebno določiti finančna sredstva na bazi strokovne analize, ki bi jo MLO izvršiti v svrhu razširitve te obrtne dejavnosti. Potrebna finančna sredstva za razvoj in obratna sredstva teh novih obratov pa bi šla gotovo zopet v desetino tistih, ki jih zaenkrat še ne moremo izrabiti v neki absolutni številki. Definitivna analiza snana šele iz analitičnega elaborata. V pogledu širjenja obrtnih obratov gradbenega podjetja v začetni fazi morala sama prevzeti del iniciative, saj so

posredno zainteresirana na tej dejavnosti. Ta način organizacije pa je treba posebej preveriti, če ne bi kazalo ustanavljati raje specializirana obrtna podjetja, pa s tem obremenjevati gradbeno operativno.

Pri reševanju teh vprašanj bo treba Tajništvu za gospodarstvo kot funkcionalnemu organu na področju mesta organizirati samostojen referat, ki bo svoje delo usmerjal v pravcu reševanja nakazane problematike. Nujnost ustanovitve takega referata je s strani izvajanja že dovolj utemeljena. Še več vprašanj pa se bo pojavilo pri obravnavi analitskega elaborata, ki bo analiziral vprašanje gradbenega obrtništva.

Vzporedno z odstranitvijo grl v sami operativi moramo že letos misliti tudi na deficitne materiale, ki so se kot taki že letos pokazali. Tudi v tem pogledu bodo morali naši gospodarski organi že letos proučiti vprašanje proizvodnje v opekarnah, proizvodnje betonskega železa ter ostalih materialov. Potrebno bo izvršiti obsežne priprave tudi v republiškem morilu ter ostati v koordinaciji s samimi izvajalci.

Na teritoriju mesta bo potrebno intenzivno razviti obrate gradbenega materiala ter rezervirati njihovo proizvodnjo. V orientacijo za kakšne količine gre n.pr. pri opeki navajamo naslednje: za gradnjo 1.000 novih stanovanj v suroven stanju potrebujemo, če računamo, da pride na 1 stanovanje vsaj 12.000 kom zidakov, potrebujemo torej 12.000.000 kom zidakov več, kot pa smo jih v dosedanjih sezonah porabili. Vedeti pa moramo, da je bila opoka že letos kritična. V resnici so jo podjetja v poladi odn. že lansko jesen precej odprodala v področje izven mesta in celo v južne kraje, vendar ne toliko, da bi to zadoščalo za vse druge letne potrebe. Isto velja za opeko, velja letos in bo veljalo še drugo leto bolj za les in betonsko železo ter elektro-material. Kakor vidimo so tudi tu problemi, ki jih moramo rešiti že letos za bodočo sezono.

Pri izvajanju gradbenih del pa se pojavljajo poleg navedenih dejstev še resni nastanki, ki jih povzroča projektiranje v gotovih fazah.

Vsak, ki o teh zadevah ni globlje poučen, bi si predstavljal, da je projekt, s tem da prejme odločbo o reviziji projekta in pozneje tudi gradbeno dovoljenje že gotov. Tonu pa ni tako. Pri izvršitvi glavnega načrta je res izvršena šele glavčina, t.j. dobra polovica tistega, kar mora projektantska organizacija dobaviti investitorju, ta pa gradbenemu podjetju. V tem pa se pojavi vse bistvo problema, ki se nanaša na drugo manjšo polovico načrtov, t.j. polirskih načrtov, načrtov za instalacijo elektrike, vodovoda, centralne kurjave, dvigal in detajlov za ključavničarska in mizarska dela. Najpogosteje se ta druga polovica načrtov izvršuje šele med gradnjo ali pa celo gradnjo zadržuje. To pa povzroča, da niti investitor, še manj pa gradbeno podjetje ne more pravočasno izvršiti oddaje obrtniških del obrtnim podjetjem, da bi si ona mogla razdeliti delo v enakomernem tempu. Projektantska podjetja sicer prejmejo detajlov za mizarska dela in ključavničarska dela dobavila, ko bi morali izdelki biti že na zgradnji. Pravilno pa bi bilo, da bi gradbena podjetja ob pripravi sklepanja gradbene pogodbe, morala imeti večji del teh obrtniških detajlov že izvršenih tako, da bi vseh 14 obrtnih dejavnosti istočasno bilo vezano s pododtajnimi pogodbami. Vse do sloj pa je bil običaj, da so bili na razpolago le glavni načrti in le redok projektov vsebuje tudi drugi in še važnejši del načrtov.

Projektantske organizacije imajo za tak način poslovanja redno izgovore, češ, kaj bi projektirali vsa obrtna dela do zadnjega vijaka, če v naprej ne vemo, n.pr. kakšen kovinski material za ključavničarska dela bo izvajalec lahko nabavil. Dejstvo pa je, da se dostikrat dogodi, da res ni gotovih materialov na razpolago, ki jih projektant v svojih načrtih predvideva. Zato je treba tak detajl predelati, osnova pa ostane lahko ostane. Pravi vzrok teh zakasnitev s polirskimi načrti in načrti detajlov pa je drugje. Projektantska dela se, kakor znano normirajo. Procent prodajne cene projekta, ki odpade na detajle in polirske načrte je resnično sorazmerno nizek.

Vsak presežek ali preplačevanje pri teh delih pa seže pregloboko v plačni fond podjetja. Zato vodstva projektantskih organizacij forsirajo vedno nove in nove glavne projekte, s katerimi so projektanti preobremenjeni, z izdelavo in dopolnitvijo že prevzetih obveznosti pa zaostajajo. To ima, kakor vidimo, na vseh naših zgradbah bistvene posledice pri dovrševanju zgradb v IV; in V. fazi.

Tudi v tem primeru se bodo morala angažirati gradbena podjetja sama v obliki posebnih projektantskih grup, ki bodo bolj elastično upoštevale potrebe operative na gradilišču. V ostalem pa bo potrebno pripraviti vse ukrepe ter mobilizirati projektantske organizacije tudi za izpolnitev te druge polovice nad vse važnih načrtov. Je pomislino, da v mnogih primerih stoje na stavbah neizkoriščeni stroji prav iz teh razlogov, nam ne bo vseeno in bomo storili vse potrebno, da se stvari obrnejo v pravo smer.

Na temelju teh dejstev in v zvezi z gornjimi izvajanjem predlagamo sprejetje naslednjih

s k l o p o v :

1. gradbeni operativci naj se dovoli na gradnji neomejen delovni čas ter naj se vse ure preko 8 urnega delavnika plačujejo s 50 % pribitkom.
2. Tajništvo za gospodarstvo naj prediskutira s podjetji od primera do primera plačevanje po učinku, v kolikor je to spričo obstoječih predpisov izvedljivo. Pri tem se je izogibati poseganja v upravljanje podjetja, vsled česar je te ukrepe smatrati kot pomoč, da bodo podjetja lahko izvedla notranjo mobilizacijo rezerv.
3. Za nastanitev delovne sile v gradbeništvu naj se dovoli 8 % pribitek na znesek gradbenih del pri novih objektih s pogojem, da se navedena finančna sredstva stavijo pod družbeno kontrolo. Aranžman s temi fondi naj uredi Tajništvo za gospodarstvo v soglasju s Tajništvom za stanovanjske zadeve.
4. Za načrtno širjenje obrtnih obratov onih 14 strok, ki sodelujejo na vsaki standardni izgradnji, naj se ustanovi poseben referat pri Tajništvu za gospodarstvo. Tak referat bi moral obstojati vse dotlej, dokler se ne bi pokazalo, da je začel spet delovati zakon o ponudbi in povpraševanju. S tem v zvezi je izvršiti posebno študijo ter jo osvetliti tudi iz ekonomske plati.
5. Za načrtno širjenje čisto gradbene operative naj bi se prav tako izdelal poseben predlog ter določila potrebna finančna sredstva. Ta predlog naj bi tudi vseboval ustanovitve posebnega šolskega podjetja, kakor je bilo to obravnavano v prednjih izvajanjih.
6. Tajništvo za gospodarstvo naj s projektaantskimi podjetji prediskutira ozka grla v projektiranju s tem, da skliče anketno posvetovanje in o tem pripravi potrebne zaključke.
7. Proizvodna podjetja gradbenega materiala na področju mesta naj se zadalži, da rezervirajo vso kapaciteto za potrebe novih gradenj v letu 1955.

O poročilu razpravljajo odborniki: Ivan Kristan, ing. Ivo Klemenčič, Avgust Zupet, Franc Drobež, dr. Marijan Dular, Leo Kovačič, Tone Martinšek, Ivan Repinc, Leopold Krese, Bernard Rode, Janez Kimovec, Mara Dermastia in dr. Marijan Dermastia.

S o g l a s n o je sprejeto poročilo in naslednji predlogi oz. priporočila:

- 1./ Gradbeni operativi se ne more odobriti neomejenega delovnega časa, temveč naj se odobravajo nadure po predlogih gradbenih podjetij, kot so se doslej.
- 2./ Za plačevanje delavcev po učinku naj se uporabi razlika med minimalnimi povprečnimi plačami in plačami po zvezni lestvici.
- 3./ Mestni ljudski odbor ne bo predpisal posebnega pribitka za gradnjo stalnih in nestalnih stanovanj za gradbene delavce. Podjetja naj v ta nemn uporabijo sredstva iz postavke "priprave gradilišča", Mestni ljudski odbor MLO pa naj vodi preko gradbene inspekcije, Uprave za investicije in Tajništva za stanovanjske zadeve kontrolo nad to postavko, da se bodo sredstva uporabljala le v ta namen.
- 4./ Za načrtno širjenje obrtnih obratov onih 14 strok, ki sodelujejo pri vsaki standardni zgradnji, se ustanovi poseben referat pri Tajništvu za gospodarstvo. Ta referat bo moral obstojati vse dotlej, dokler se ne bo pokazalo, da je začel delovati zakon o ponudbi in povpraševanju. S tem v zvezi je treba izvesti poseben študij, stvar pa je treba osvetliti tudi z ekonomske strani.
- 5./ V gradbenih podjetjih je treba povečati mehanizacijo in posvetiti vzgoji kadra čim večjo pažnjo. Ni mogoče ustanavljati posebnih gradbenih šolskih podjetij in jim dajati privilegiran položaj. Glede vajencev je treba postopati po dosedanjih predpisih. Vzgoja kadra naj se finansira iz postavke "materialni stroški", MLO pa naj odobri dotacijo za nagrade tistim mojim strojem, ki bodo imeli največ uspeha pri vzgoji vajencev ter naj boljšim vajencem. Načrt te stimulacije naj izdela Svet za prosveto MLO.
- 6./ Za odpravo ozkih grl v projektiranju naj se pokrene naslednje:
 - a/ Vso pažnjo je treba posvetiti temu, da se bodo pogodbe med investitorji in projektantskimi podjetji pravilno sklepile in izvajale.
 - b/ Podjetja so dobila možnost, da v svojem okvirju ustanavljajo projektantske biroje, zato naj te biroje čim prej uspostavimo.

Vse pažnjo je treba posvetiti "intelektualnemu šušmarjenju", t.j. delu projektantov doma, ker postaja to že družbeni problem in bi morali časopisi o tem več poročati.

7./ Z administrativnimi distribucijskimi ukrepi ni možno uplivati na proizvodna podjetja gradbenega materiala za zagotovitev potrebnih kapacitet za gradnje v letu 1955. Gradbena podjetja in Uprava za investicije MLO naj strmijo za tem, da si pravočasno zasigurajo^{ves} potreben material za leto 1955.

Ad. 2/ RAZPRAVA IN SKLEPANJE O PREDLOGU ODREDBE O
UVEDBI POSEBNEGA DOPOLNILNEGA PRISPEVKA ZA SOCI-
ALNO ZAVAROVANJE NA OBMOČJU MESTA LJUBLJANE;

Odbornik M i k l a v e c Angela predlaga, da se sprejme Odredba o uvedbi posebnega dopolnilnega prispevka za socialno zavarovanje na območju glavnega mesta Ljubljane. Po tej odredbi so dolžni plačevati poseben dopolnilni prispevek gospodarske organizacije in finančno samostojni zavodi, če se ugotovi, da bi zaveza ci lahko uplivali na to, da se znižajo čezmerno visoki stroški za socialno zavarovanje, pa tega v zadostni meri ne store.

Predlog je s o g l a s n o sprejet.

Ad. 3/ RAZPRAVA IN SKLEPANJE O PREDLOGU ZA POTRDI TEV STA-
TUTA TRGOVINSKE ZBORNICE ZA GLAVNO MESTO LJUBLJANA.

Odbornik Franc P l a z a r predlaga v imenu Sveta za gospodarstvo MLO, da Mestni ljudski odbor potrdi statut Trgovinske zbornice mesta Ljubljane.

Statut vsebuje : naloge zbornice, organizacijo zbornice, njene organe, njihovo delovno področje, sestavo in način volitev organov, pravice in dolžnosti, članov zbornice ter način dela zbor- nice.

O predlogu razpravljata odbornika Lojze M a t e l i č in Jaka A v š i č, predsednik Trgovinske zbornice tov. Viktor Valič pa poda poročilo o poslovanju Zbornice ter pojasnila k statutu.

Predlog je s o g l a s n o sprejet.

Ad.4/ RAZPRAVA IN SKLEPANJE O PREDLOGU PLANA HIDROTEHNIČ-
NIH DEL ZA LETO 1954 IZ SKLADA ZA UREJANJE VODA.

Predlog obrazloži odbornik Bogomir D r a g a r v naslednje:

estni ljudski odbor
glavnega mesta
L J U B L J A N A
Ministvo za komunale
Št. 1629/1

Ljubljana, dne 14.IX.1954

P o d l o g : Predlog plana hidrotehničnih del za leto 1954 iz sklada za urejanje voda.

Predlagano odobritev predloga plana hidrotehničnih del je bil odobren od Sveta za komunalne zadeve na 15.redni seji dne 5.VII.1954. Prav tako je predlog proučil Svet za gospodarstvo MLO na 18.redni seji dne 11.VIII.1954 in ga v celoti odobril.

Predlog se glasi:

- /Prispevek "Vodni skupnosti" za melioracijo barja..... 10,000.000-
MLO je kot član omenjene skupnosti po pravilniku obvezan v l.1954 prispevati za dela na barju 5,500.000.- din.Vsled večjih potreb skupnosti je Svet za gospodarstvo zvišal ta prispevek na 6,500.000.-.Nato je Svet za gospodarstvo ponovno predlagal,da se ta skupnosti tudi prispevek za urejanje hudournikov /Črncovec itd./ na področju mesta.V zvezi s tem predlagamo prispevek v skupni visini 10,000.000.- din.
- /V Zavogljah se Ljubljanka zajeda v desno obrež-
je in ogroža obrežno vozno pot,zato je nujno ogre-
ženo obrežje zavarovati v dolžini 90 m.Stroški
zgradbe so komisijsko ocenjeni na. 1,000.000.-
- /Zavarovanje brežin na Savi in Obrirah.Pri ogle-
du na licu mesta se je izkazalo,da je stanje
zelo kritično.Voda nenehoma odnaša velike
površine plodne zemlje in tako dela veliko
gospodarsko škodo. (V l letu odnesla na ten
sektorju ca 25.000 m2 zemlje).Celotna struga
Save od mostu v Črnučah do Šentjakebskega mostu
zahteva sistematično regulacijo,ki pa je zveza-
na z velikimi investicijami.Zaenkrat bi se na
ogroženem mestu izvršila le najnujnejša zavar-
ovalna dela /načrt izdelan/. 6,500.000.-
- /Izdelava načrtov za dela,ki so nujno potrebna
v letu 1954 in za dela,ki se bodo izvajala v
letu 1955 /gl.projekt za Gruberjev prekop,
gl.projekt za sektor Zavoglje,gl.projekt za
zavarovanje levega brega pod mostom v Zalogu/.... 1,000.000.-

- 5./ Prispevek za vzdrževanje Vodno gospodarske uprave za Gornjo Savo po predlogu Uprave za vodno gospodarstvo LRS, da republika prispeva polovico stroškov omenjene uprave MLO Ljubljana in okraji na delovnem področju omenjene uprave po polovico. Tako bi odpadla na MLO Ljubljana. 500
- 6./ Sanacija obrežnih zidov Ljubljanske in Gradaščice pri izlivu v Ljubljano in dograditev zatvornice v Ljubljani. Prispevek se bo črpal samo v primeru če že odobreni redni in investicijski krediti ne bodo zadoščali in za nujna dela, ki bi jih povzročile eventuelne vremenske katastrofe. 5,286

24,286

PREDLOG JE SOGLASNO SPREJET.

AD.5/ RAZPRAVA IN SKLEPANJE O ODLOČBAH O KONSTITUIRANJU, REORGANIZACIJI IN SPREMEMBI FIRM NEKATERIH GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ.

- - - - -

Odbornik Franc P l a z a r predlaga:

- a) da se sprejmejo odločbe o konstituiranju naslednjih gospodarskih organizacij:
- "Gasilski servis " Ljubljana, Prešernov trg 3
 - "Kurivo - Železničar" Ljubljana, Prešernova c.35
 - "KONIM" ,inozemsko zastopstva in mednarodna trgovska posredovanja,
 - "Jugotehnika", Trg.podjetje s tehničnim materialom, Ljubljana Lepi pot 6.
 - "Povrtnina" ,Ljubljana, Rimska c.21
 - "Zidar", Ljubljana, Kotnikova 16.
 - "Oljarna",Ljubljana.
 - "Vodovodna instalacija Šiška", Ljubljana, Knezova ul.28
 - "Mizar Trnovo" Ljubljana, Trnovski pristan 20a
 - "Mizar Šiška", Ljubljana , Knezova 28.
 - "Stavbeno in pohištveno mizarstvo ob Ljubljanici" ,Ljubljana, Poljanski nasip 40.
 - "Splošno kleparsko podjetje Poljanski nasip", Ljubljana, Poljanski nasip 40.
 - "Stavbeno obrtno podjetje Šiška" Ljubljana,Knezova 28.
 - "Veledrogerija" Ljubljana, Mestni trg 23.
- b) da se sprejme odločba o spremembi firme "Meprom" Mestno prevozno podjetje in mehanična delavnica v "Avto-promet" in mehanične delavnice Ljubljana.
- c) da se sprejme odločba o razglasitvi šolske delavnice Hotel "Bellevue" za finančno samostojni zavod in da se potrdijo pravila zavoda.
- Dalje ,da se razglasi Kemični institut "Boris Kidrič" slovenske akademije znanosti in umetnosti za finančno samostojni zavod.
- č) Da se sprejme odločba o osamosvojitvi delavsko-uslužbenske restavracije podjetja "Koteks" in konstituiranju samostojnega gostišča.
- d) Da se sprejme odločba o brezplačnem prenosu osnovnih sredstev razformiranega podjetja "Slovenija-Impex" na gospodarsko organizacijo "Tobus", Ljubljana .

Vsi predlogi so s o g l a s n o sprejeti.

Odbornik Berndard R o d e poroča v imenu Komisije ,ki je bila imenovana za pregled situacije v podjetjih "Čepica" in "Obrtnik",da je Komisija mnenja,da je nameravana združitev umestna,ker boče tako bolje koriščena mehanična sredstva,ni pa bojazni za monopolni položaj v slučaju združitve.

S o g l a s n o je sprejet predlog,da se podjetji združita

Ad.6/ **PERSONALNE ZADEVE.**

- - - - -

Odbornik tov. Fani T o m i č e v i č - Ž a g a r predlaga v imenu Komisije za izvolitve in imenovanja :

da se imenuje tov.Vinko Butala za šefa upravno-pravnega odseka Tajništva za gospodarstvo MLO,

da se tov.Stane Šefic razreši dolžnosti direktorja Uprave nepremičnin in se po službeni potrebi premesti k Upravi za investicije MLO,

da se tov.Peter Dular razreši dolžnosti šefa Urada za statistiko in evidenco MLO zaradi odsluženja vojaškega roka,

da se imenuje Adolf Erman za v.d. šefa Urada za statistiko in evidenco MLO za čas odsotnosti tov. Dularja,

da se v Komisijah izvedejo naslednje spremembe:

I.razrešijo se :

dr.Jože Pretnar kot predsednik Komisije za pravne predpise in organizacijska vprašanja, vsled prezaposlenosti,ostane pa še član Komisije,

Franc Drobež kot član Komisije za razlastitve vsled prezaposlenost:

dr. Heli Modic,kot predsednik Komisije za odlikovanja,ker mora biti v smislu predpisov predsednik te Komisije predsednik MLO.

Albina Pečaver kot član disciplinskega sodišča zaradi preobremenjenosti,

dr.Marijan Dermastia kot predsednik Komisije za izdelavo statuta MLO,

ing. Danilo Jelenc, kot član te Komisije,
ing. Viktor Bajec, kot član te Komisije,

Stana Brezar, Franc Kačar, dr. Fedor Tominšek kot državljani te Komisije.

Vsi navedeni zaradi preobremenjenosti.

Dušan Jelušič, kot predsednik Komisije za organizacijo evidence o zemljiškem kmetijskem skladu, ker mora biti v smislu predpisov predsednik te Komisije istočasno predsednik Okrajnega sodišča.

Alojz Juvanc kot namestnik predsednika te Komisije zaradi službene premestitve.

V celoti se razrešita Komisija za stanovanjske zadeve in Komisija za obravnavanje problematike stanovanj, ker preidejo ti posli na novo ustanovljeni Svet za stanovanjske zadeve.

II. Imenujejo se:

Ivan Repinc za predsednika Komisija za pravne predpise in organizacijska vprašanja,

dr. Frane Kovič, Stana Brezar in Janko Vodopija kot državljani te Komisije,

Dr. Marijan Dermasatja za predsednika Komisije za odlikovanja.

Janez Barlič za člana disciplinskega sodišča,

Vlado Vodopivec za predsednika Komisije za izdelavo statuta MLO.

Ostoj Tuma, Franc Drobež, Avgust Zupet, dr. Marijan Dular, Anka Pernuš, dr. Heli Modic, Marijan Jenko in ing. Ivo Klemenčič za člane te Komisije.

Silvo Šivic za tajnika te Komisije.

Stanko Holly za predsednika Komisije za organizacijo evidence o zemljiškem kmetijskem skladu.

Franc Milavčič za namesnтника predsednika te Komisije.

Vsi predlogi so s o g l a s n o sprejeti.

Odbornik Viljem V r h u n c prosi, da se tudi njega razreši dolžnosti predsednika disciplinskega sodišča zaradi preobremenjenosti.

Predsednik MLO pojasni, da se naj v tej zadevi obrne na Komisijo za izvolitve in imenovanja.

Ad.7/ RAZPRAVA IN SKLEPANJE O PREDLOGU KOMISIJE ZA PRORAČUN MLO ZA RAZDELITEV PRESEŽKA DOHODKOV NAD IZDATKI MESTNEGA ZAVODA "UPRAVA TRŽIŠČ" MLO V LJUBLJANI ZA LETO 1953.

Odbornik Alojz M a t e l i č poroča v imenu Komisije za proračun MLO:- da je razvidno iz Komisijskega pregleda, da je imel zavod Uprava tržišč v Ljubljani v letu 1953

dohodkov.	din 11,010.176.-
izdatkov.	" 4,740.897.-
bilanca torej izkazuje presežek dohodkov nad izdatki.	din 6,269.279.-

Komisija predlaga, da se zaključni račun sprejme, presežek pa porazdeli na sklad za nagrajevanje delavcev in uslužbencev, sklad za nadomestitev in dopolnitev, 78 % presežka pa naj se odvede v proračun Mestnega ljudskega odbora v Ljubljani.

O predlogu razpravljajo odborniki: ing. Ivo Klemenčič, Avgust Zupet in Ciril Skok, pojasnila pa da načelnik Tajništva za gospodarstvo dr.Štefan Šoba.

S o g l a s n o je sprejet sklep, da se zaključni račun potrdi, presežek pa v celoti prepusti Upravi tržišč. Uprava naj izdela program za ureditev tržišč.

Ad. 8/ RAZPRAVA IN SKLEPANJE O NAKNADNIH DOPOLNITVAH
ODLOKA O POGOJIH ZA SKLEPANJE STANOVANJSKIH PO-
GODB.

- - - - -

Odbornik Franc D r o b e ž predlaga, da se odlok o pogo-
jih za sklepanje stanovanjskih pogodb, ki je bil že sprejet dopol-
ni^V naslednjem:

Člen 10. Odloka naj se v celoti glasi:

" Spore, ki nastanejo pri sklepanju stanovanjskih pogodb
rešuje na predlog prizadete stranke Tajništvo za stanovanjske
zadeve MLO v Ljubljani.

Pri reševanju predlogov in pritožb je treba strogo čuva-
ti pridobljene pravice na osnovi odločb stanovanjskega organa in
načela tega odloka.

Zoper odločbo Tajništva za stanovanjske zadeve MLO je do-
pustna v 15 dneh pritožba na Komisijo ljudskih odbornikov, ki je
dokončna ".

Člen 11. Odloka se v bodoče glasi:

"Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do din
5.000.-:

1/ kdor od pogodbenih strank iz 1. člena tega Odloka noče
skleniti stanovanjske pogodbe z drugo stranko, ki izpolnjuje po-
goje za sklenitev stanovanjske pogodbe po tem Odloku,

2/ tisti hišni lastniki in člani hišnega sveta, ki določi-
jo nižjo ali višjo najemnino, kot je določa Odlok o stanovanjski
tarifi, ki izplačajo hišnemu lastniku višji ali nižji znesek kot
ga določa v 4. in 5. členu Odloka o stanovanjski tarifi, razdelitvi
najemnin in skladi MLO Ljubljana.

Enako se kaznuje z denarno kaznijo do 5.000.- din tisti
zasebni lastnik in člani hišnega sveta, ki ne odvedejo ali odvede-
jo nižji znesek kot je to določeno v 6., 7., 8., 9. in 10. členu Odlo-
ka o stanovanjski tarifi, razdelitvi najemnin in skladih MLO
Ljubljana."

Dopolnitev odloka je s o g l a s n o sprejeta.

Dnevni red je izčrpan in predsednik zaključi sejo.

Vodja zapisnika:

Silvo Šivic

P r e d s e d n i k :

Dr. Marijan Dermastia

Overitelja zapisnika:

Avugust Zupet

Bogomir Dragar.

Z A P I S N I K

=====

42. skupne seje mestnega zbora in zbora proizvajalcev MLO glavnega mesta Ljubljane, ki se je vršila v petek dne 17. IX. 1954. od 16.30 do 20.30 ure v klubskih prostorih Kresije, Ljubljana.

Predsednik Mestnega ljudskega odbora D e r m a s t i a dr. Marijan začne sejo, ki je bila sklicana na podlagi 89. člena Zakona o ljudskih odborih mest in mestnih občin.

Zapisnik seje vodi tov. S i v i c Silvo, tajnik Mestnega ljudskega odbora.

Predsednik predlaga za overitelja zapisnika ljudska odbornika: Z u p e t Avgusta in D r a g a r Bogomira.

Predlog je soglasno sprejet.

Seja je sklepčna, ker je od 70 odbornikov mestnega zbora pristonih 45, od 60 odbornikov zbora proizvajalcev pa 36.

Izostanek so opravičili: Arko Nika, Baucon Ljubo, Bebler dr. Damjana, Draksler Marjana, Kavčič Jože, Kraiger Olga, Lapajne ing.-Oblak Sonja, Marentič ing. Vera, Marvin - Zadnik - dr. Zvezda, Mazovec Lado, Modic dr. Heli, Novak Franc, Pernuš Anka, Plevnik Jože, Sitar Franc, Škrjanc Ivan, Tepina ing. Marjan, Tuma Ustoj, Vardjan Anton, Urhančič Marjan, Vodopivec Vlado, Vršnik Lojze, Zor Jože, Bajc ing. Viktor, Di Batista Franc, Dernovšek Alojz, Filipič Jože, Humer Jože, Kavelar Franc, Krašček Karol, Kregar ing. Vinko, Mikanec Mato, Povše Jože, ~~Prinčič~~ Rakušček Zdravko, Sintič Božo. Smrekar Ludvik, Stanič Vilje,

Škerlavaj Milan, Svab Janez,

Izostanka niso opzavičili: Keber Jože, Trtnik Tone, Bizjak Karol. Delač Ivan, Golob Roman, Mulej Metka, Pangos Edvard, Pečar Franc, Strojinc Franc, Vidmar Ivan.

Predsednik da zapisnik 41. skupne seje na glasovanje, skupno obema zboroma. ~~Sogla~~

Soglasno sprejeto.

Redno preidemo na dnevni red, smatram za potrebno, da oba zbora obvestim, da se je danes dopoldne sestala grupa republiških in zveznih poslancev in razpravljala o problemu komun in skupnosti komun na področju Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane in Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana - okolica. S tem v zvezi in na temelju diskusije, ki se je razvijala že dalj časa med odborniki, zveznimi in republiški poslanci, se je smatralo za potrebno, da se obema zboroma sprovede pismo, v katerem se poziva oba ljudska odbora, da se začne splošna diskusija o organizaciji komun in skupnosti komun na področju ljubljanskega bazena in smatram za potrebno, da to pismo, ki ga je podpisalo skupaj 28 odbornikov, /med njimi nekaj naših, ostali pa so poslanci zvezne ali republiške ljudske skupščine./, prečitam: " Podpisani poslanci Ljudske skupščine LRS in odborniki ljudskih odborov okaja Ljubljana okolica in mesta smona skupnem sestanku, dne 17. IX. 1954. pretresli vprašanje razvoja in organizacije ljudske oblasti in samouprave na območju Ljubljane in okolice in ugotovili: Uvedba delavskega samoupravljanja v proizvodnji in nadaljnje razvijanje gospodarskega sistema je sprostilo iniciativo in ustvarjelo moč delovnih kolektivov in ustvarilo pogoje za nadaljnjo krepitev materialne osnove vsega družbenega življenja.

Delavsko samoupravljanje in doseženi uspehi v proizvodnji so dvignili razredno zavest. Vzporedno se je na vseh področjih družbene dejavnosti sprostila in se še nadalje sprošča pobuda in ustvarjalna moč delovnih ljudi. Delavski

razred je dejansko postal neposredni nosilec socialističnega razvoja.

Delavsko upravljanje v proizvodnji pa je dalo svoj odraz tudi drugim oblikam družbene samouprave. Vzpodbudilo je interes delovnih množic za sodelovanje in upravljanje v organih ljudske oblasti. Tudi na drugih področjih dela dosegajo delovni ljudje vedno večje uspehe z različnimi oblikami družbenega samoupravljanja, ko postopoma prevzemajo odločanje in upravljanje v svoje roke.

Vzporedno s tem so se razvijale tudi oblike in organizacije ljudske oblasti. Zlasti od sprejetja Zakona o upravljanju gospodarskih podjetij po delovnih kolektivih, dalje so okrajni ljudski odbori odigrali izredno pomembno in pozitivno vlogo v pomoči pri razvijanju delavskega upravljanja in krepitvi ljudske oblasti. Mnoge pristojnosti so prešle z zveznih na republiške organe oblasti, z letih pa na okrajne ljudske odbore tako, da so se mogli mnogi državljani neposredno vključiti v organe oblasti in sodelovati o vseh važnejših vprašanjih na svojem območju.

Z nadaljnjim razvijanjem gospodarskega sistema so zlasti Okrajni ljudski odbori dobili še nadaljnje številne pristojnosti. Uspehi v proizvodnji in rastoča zaveza delovnih množic, zlasti v gospodarsko razvitejših krajih pa so že razvili samoiniciativo in sposobnosti neposrednega upravljanja v taki meri, da sedanje oblike organizacije oblasti ne odgovarjajo več delu in samoiniciativi drugih samoupravnih družbenih organov.

Zato se že nekaj časa razpravlja o tem, da je potrebno zaradi doseženega razvoja materialnih sil in družbenih odnosov najti take oblike organizacije ljudske oblasti, ki bi omogočila hiter nadaljnji razvoj materialnih sil in družbenega samoupravljanja.

Na podlagi izsledkov dosedanjih razprav smo zavzeli stališče, da bi bile komune najbolj primerna organizacija za gospodarsko razvitejše kraje.

S formiranjem komun bi gospodarske organizacije stopile v neposreden odnos s komunami, komune bi do-

bile tudi svojo neposredno materialno osnovò, kar bi gotovo pospešilo nadaljnji razvoj materialnih sil na območju komune. Večje bodo možnosti za sodelovanje in odločanje delovnih ljudi v organih ljudske oblasti, ljudski odbor komune pa bi bil ob plodnem sodelovanju krajevnih svetov kot neposrednih in množičnih zastopnikov delovnih ljudi v stalnem in neposrednem stiku z volilci.

Ker smatramo, da so na območju okraja in mesta Ljubljane dozoreli materialni in družbeni pogoji za formiranje komun

p r e d l a g a m o

Okrajnemu ljudskemu odboru Ljubljana-okolica in Mestnemu ljudskemu odboru, da na svoji prvi seji vzame v celoti v pretres vprašanje formiranja komun, stavi svoja priporočila v razpravo zborov volilcev in končni predlog - vključno formalno pravno združitev OLO in MLO - stavi v potrditev Ljudski skupščini Ljudske republike Slovenije.

Na temelju tega poziva smatram za potrebno, da o tem pozivu razpravljamo, da se dogovorimo za tok samega razpravljanja in na temelju tega predloga.

Če se vsi odborniki strinjate s tem, bi konkretiziral ta predlog, da mi na naslednji seji že razpravljamo o tem in istočasno konkretiziramo naloge, ki bi jih v zvezi s tem imela naša Komisija za izdelavo statuta, kakor tudi ostale komisije in aparat MLO-ja in jih podvzela, da se ta predlog fealizira. Če se tovariši ljudski odborniki strinjate s tem, vzamemo to na znanje in bomo o tem predlogu razpravljali na prihodnji seji.

Predsednik predlaga naslednji

d n e v n i r e d :

1. Razprava in sklepanje o poročilu komisije za investicije o pripravah za razširitev gradbene dejavnosti za področje mesta Ljubljane, ~~spričo~~ predvidevanja povečane investicijske dejavnosti v letu 1955.

2. Razprava in sklepanje o predlogu Odredbe o uvedbi posebnega dopolnilnega prispevka za socialno zavarovanje na območju mesta Ljubljane.
3. Razprava in sklepanje o predlogu za potrditev statuta Trgovinske zbornice za glavno mesto Ljubljana.
4. Razprava in sklepanje o predlogu hidrotehničnih del za leto 1954. iz sklada za urejevanje voda.
5. Razprava in sklepanje o ustanovitvi, konstituiranju in reorganizaciji nekaterih gospodarskih organizacij.
6. Personalne zadeve.
7. Razprava in sklepanje o predlogu Komisije za proračun MLO za razdelitev presežka dohodkov nad izdatki Mestnega zavoda "Uprave tržišče MLO" v Ljubljani za leto 1953.

Predvidena 4. točka dnevnega reda: Razprava in sklepanje o sklepu o pavšalnih terenskih dodatkih in 5. točka dnevnega reda: Razprava in sklepanje o spremembah in dopolnitvah odloka o dopolnilnih plačah in položajnih dodatkih uslužbencev proračunskih, prosvetnih in kulturnih ustanov MLO glavnega mesta Ljubljane, naj bi odpadli, ker smatram Komisija za proračun MLO, da predmet obeh točk dnevnega reda obeh točk še ni zrel za razpravljanje.

Takookrnjeni dnevni red dajem na razpravo.

D r o b e ž Franc:

Izvršni svet Ljudske skupščine LRS nam je poslal nazaj Odlok o pogojih za sklepanje stanovanjskih pogodb s pripombo, da ga dopolnimo še z novim dopolnilom, ker se je to pokazalo kot potrebno pri študiju Uredbe o upravljanju stanovanjskih hiš. To je majhna stvar, žčaka pa se na to, da bi bil odlok o pogojih za sklepanje stanovanjskih pogodb s tem dopolnjenim določilom objavljen v Uradnem listu.

D e r m a s t i a dr. Marijan:

Slišaliste predlog, da se dnevni red dopolni še z 8. točko in sicer: Razprava in sklepanje o naknadnih dopolnitvah Odloka o pogojih za sklepanje stanovanjskih pogodb. Tako dopolnjeni dnevni red dajem na glasovanje.

Soglasno sprejeto.

Ad 1./ RAZPRAVA IN SKLEPANJE O POROČILU KOMISIJE ZA INVESTICIJE MLO O PRIPRAVAH ZA RAZŠIRITEV GRADBENE DEJAVNOSTI NA PODROČJU MESTA LJUBLJANE SPRIČO PREDVIDEVANJA POVEČANE INVESTICIJSKE DEJAVNOSTI V LET 1955.

Poročilo poda tov. K r i s t a n Ivan, predsednik Komisije za investicije MLO, kakor sledi:

POROČILO

komisije za investicije o pripravah za razširitev gradbene dejavnosti na področju mesta Ljubljane spričo predvidevanja povečane investicijske dejavnosti v letu 1955.

Na področju mesta Ljubljane deluje v glavnem 9 večjih drž. gradbenih podjetij, srednja tkzv. remontna podjetja ter gradbena operativa pri 5 ustanovah z lastnim inšpiriranjem. Razen tega deluje še približno 12 privatnih gradbenih obrtnih podjetij, od katerih vsako ima le okrog 5 zaposlenih ljudi. Skupno zaposluje celotna gradbena operativa na področju mesta po podatkih podjetij samih za mesec julij en 80 gradbenih delavcev, t.j. zidarjev, tesarjev, tožakov, brez uslužbencev.

Na operativa ima v letošnjem letu pogodbeno prevzetih gradbenih del za 3 milijarde 900 milijonov dinarjev ali približno en milijon vrednosti investicij na zaposlenega.

Na podatek v glavnem soglašajo tudi s podatki iz leta 1953, kjer je bilo na zaposlenega vse leto vgrajeno ca 950.000.- investicijske vrednosti.

Število 3860 zaposlenih pa se nanaša na mesec julij 1954, ko je bila gradbena sezona že v toku. V mesecu marcu pa je gradbena operativa zaposlovala le 2505 delavcev, aprila 2771, v maju pa 3171 delavcev. Iz navedenega sledi, da je bilo sprejeto v prvih 3 mesecih sezone znatno pod normalo, napram številu, ki bi ga smeli doseči, če bi hoteli v teh, za gradbeništvo ugodnih mesecih izvršiti vsa dela, ki bi jih sicer lahko izvršili. Če iz tega nam je jasno, da smo napram gradbeni sezoni v velikem zaostanku ter je izvajanje investicij v II. polletju pitišnje. Potrebni bodo novi napor ter izdatno sodelovanje vseh zainteresiranih strank, da bo plan v II. polletju izpolnjen v celoti, posebej pa še v tistih delovnih, ki bodo ojačane z novimi finančnimi sredstvi.

Na tako zakasnitev imamo več argumentov. Predvsem neramo iskati vzroke te zakasnitve v poznem sprejemanju proračuna in iz tega izvirajoči negotovosti v gradbeni operativi, ki bi v začetku gradbene sezone najela več delovne sile, kot je sicer. Tenzadi namreč vlada večji priliv delovne sile v podjetja, ki pa v mesecu maju običajno pojenja. V tem času si vsakdo že najde primerno zaposlitev, ki je pozneje v toku leta le redko penja. Večjega števila delovne sile pa podjetja tako sime niso mogla zaposlovati, ker ni bilo dovolj dela v zaprtih prostorih.

Drugi objektivni razlog za zakasnitev investicijske dejavnosti pa je bilo dolga vreme. Večina gradbenih del, ki je v toku, je izpostavljena neposrednim vplivom ter je bilo le malo dela v pokritih prostorih. Običajno se stroni vedno takemu razporedu gradbenih del, da je možno ob slabem vremenu izvrševati notranja dela ter se s tem vplivi vremena neznatni. Na nesrečo je v našem planu le malo takih del, kar bi lahko ob slabem vremenu, ki je letos vladalo po celo tedne, zmanjšali delovno silo ter smotrnoje izvrševali investicijska dela.

Pri ugotavljanju letnega povprečja investicijskih del na 1 zaposlenega pa vidimo še do drugih vzrokov, ki dajejo misliti, zakaj so rezultati doslej sorazmerno niski. Čurni delavnik, odobren kot osnovni delovni čas v gradbenih podjetjih, pri sterilnosti, ki ni v ničemer stimulirana, so razlogi, da je zaposleno delstvo našlo sredstva in pota, da se zaposli povsod drugje, samo ne na naših področjih. V tem so oni glavni vzroki, da je bil plan v letu 1953 in v I. polletju 54 po efektu slabo izpolnjen. Pri izvajanju plana tako v letu 1953, kakor v I. polletju letošnjega leta, je bila izpolnitve napram zaposleni delovni sili vsaj 15 % pod običajno sterilnostjo. Vse to pa je izviralo iz tega, ker gradbena operativa ob upoštevanju voljevnih uredb ni znala najti možnosti, da bi plačevala učinka, nisto po dejansko izvršenih urah. Jasno je vsled tega, da so vsi, predvsem

strokovni kadri, t.j. zidarji in tesarji iskali zaposlitev na tkzv. "fušu" tor
bili na ta način za boljšim zaslužkom.

Delo na naših gradiliščih pa se je izvajalo stihijsko, brez pravoga efekta,
ar je imelo svoj finančni efekt na sorazmerno nizki vgrajeni vrednosti.

Ton vzrokom se pridružujejo še nekateri prav tako važni vzroki, ki pa jih
podjetja v resnici niso mogla sama izpolniti. To so predvsem vprašanja nastanit-
delavcev in vprašanja torenskih dodatkov. Za nastanitev delavstva v provizor-
barakah računano na 1 zaposlenega ca 25 do 30 tisoč stroškov. Za nekoliko
daljša in trajnejša delavska naselja pa moramo predvidevati znatno višje stroško
za 1 zaposlene osebo. Toh finančnih sredstev pa podjetja niso imela na razpolago
dovoljni neri. Za nastanitev je bilo predvideno lež take število bivališč, koli-
je znašala maksimalna obremenitev v letu 1953 t.j. ca 2700 onot. Kor pa je
stevilo zaposlenih v letošnjem letu poraslo spričo povečanega investicijskega
plana, so podjetja prišla v stisko za nastanitev novih delavcev in zidarjev.

V toku I. polletja je bilo opazati med drugim tudi to, da je bil priliv
delavstva in to nekvalificiranega znatnejši, kot pa je bil priliv tesarjev in
zidarjev. Ti so namreč tudi v neposredni bližini svojega doma sorazmerno dobro
plačani in imajo velike možnosti za zaposlitev na dožoli. Na splošno vemo, da
imajo velike pomanjkanje zidarjev in tesarjev vsepovsod ter je strokovno delovno
silo v okviru Slovenije samo gotovo število. Če torej hočemo to delovno silo do-
biti od drugod, bi ji morali nuditi nekaj več, bodisi v dodatkih, bodisi v bolj-
ših življenjskih in delovnih pogojih.

Normalna izvedbena doba za investicije v gradbeništvu traja na leto cca 10
mesecev, tj. približno od 1. marca do 31. dec., kakor pač vremensko priliko to do-
pustja. Če vzamemo linearno povprečje, se vgradi nesočno ca 10 do 11 % oolotno
malo. Ta procent pa ni enakomeren, temveč v polletnih mesecih, še bolj pa v jesen-
skih mesecih rasto, medtem ko je na začetku in ob koncu sezone pod povprečjem.
Za tega razloga moramo pri pregledu izvajanja investicij v I. polletju ugotoviti,
ali so rezultati še primerni. Če pa kalkuliramo, da smo nekako 3 mesece v, zanudi,
prijmo, da bo za izpolnitev oolotne naloge preostalo le 7 in pol mesecev, tj. ne-
sko 13,5 % mesečno. Posamezne investicijske postavke pa se s pravkar obravnava-
nim rebalansom še povišale ter se je vsoled tega naloga naše operative bistveno
povečala.

Z namenom, da ugotovi stanje v operativi, je izvedla Uprava za investicije
skratno posvetovanje že v mesecu juliju, ki so se ga udeležila vsa gradbena pod-
jetja. Po debati se je lahko sklepalo, da je bilo v mesecu juniju le še prav malo
zaposlit na razpolago ter je bilo še takrat težko najti izvajalce razen za delo,
kajenka bila že v maju, odn. v mesecu juniju preliminarno pogodbeno vezana.

Kot že omenjeno, v I. polovici l. 1954 niso bile znane perspektive za večji
gradbenih del, ker so bila finančna sredstva še neznana. Druga leta so
izvajalci prevzemali več del, kakor jih je zmožna operativa dogotoviti v pogodbenih
okvirih. V letošnjem letu, ko je MLO šel na linijo ostrih pogodbenih odnosov, s
katerimi se je spričo penalov garantirala terminska izvršitev, pa podjetja niso
prevzemala več del, kot pa so jih bila sposobna z obstoječo delovno silo izvršiti.
To se je nedvorno pokazalo pri sestevah preliminarne pogodb in pri določanju
penalov, kjer je vsa gradbena operativa naenkrat postala pozorna ter je ponudbe
vidneje sprojemala ali pa celo odklanjala. To je ipelo za posledico, da smo
bili pravočasno opozorjeni, da je obstoječa operativa, v stanju kot je, premajhna
in preslaba, da bi izpolnila dane in še nove naloge. Zakon ponudbe in povpraše-
ja je naenkrat začel delovati v korist izvajalcev, ne pa v korist MLO kot inve-
stirja.

Na omenjeni anketi so bila ugotovljena tudi vsa ostala ozka grla podjetij,
ar je MLO-ju kot funkcionalnemu organu važno, kako delujeje zakoni gospodarstva,
lahko temu primerno ukropa na svojem področju.

Vse te probleme, ki smo jih pravkar navedli, pa je pozneje obravnavala tudi Komisija za investicije pri MLO, ki je navedena dejstva preverila skupno z odgovornimi voditelji podjetij na posebnem zasedanju III; redno seje dne 31. avg. tl., kjer se je obravnavalo predvsem kritično stanje, ki je nastalo v II. polletju izvajanja investicij.

Tudi v tem primeru je debata pokazala, da je situacija nadvse resna ter bo potrebno večjih skupnih naporov, da se onemogoči izvedba predvidenih del in dobav letošnjem letu v obsegu, ki se postavlja s pravkar obravnavanim rebalansom plana letu 1954. Pokazalo se je namreč, da bo potrebna takejšnja aktivizacija podjetij na cilju povečanja storilnosti. Že s samim prehodom na plačovanje po efektu bo možno vsaj za 15 % povečati efekt dela pri istem kadrovskem staležu. To je bilo doslej prišlo uredbe o obdavčenju plačnega fonda precej toga ureditev, ki pa jo bodo morali podjetja prilagoditi novim potrebam.

Predvsem bo potrebno onemogočiti, da bodo delavci lahko delali vsaj 10 ur na dan ali pa tudi več, čev bodo to sami hoteli. S tem seveda še ni rešen osnovni problem plačevanja po učinku, kjer je osnova storilnost. Tu se dajo neke stvari korigirati, kar pa se mora izvršiti znotraj samih podjetij. Danes mnogi dokazujejo, da načelno plačevati po normah. To ne drži. Odvisno pa je od tega, kako je sestavljen tarifni pravilnik. Ona podjetja, ki so pravilno postavila norme, lahko iste tudi plačujejo in ta podjetja tudi nimajo posebnih težav. Prekoračevanje norm v povprečju pa ne sme varirati preko 20 %. Radi tega prekoračevanja pa se gotova podjetja prišla v nemogoč položaj. Taka podjetja so imela velike razlike med povprečnim plačnim fondom in med pravilnikom. Vsa taka podjetja morajo to na znotraj popraviti, kar se približati določenemu procentu. Možno je najti tudi druge oblike. Vsekakor drži, da se da izvesti v okviru obstoječih uredb tudi plačevanje po učinku, ne da bi se kakorkoli prizadelo plačilni fond za predvideno investicijo. Tudi plačevanje dodatnega dela bo rešeno vzporedno s tem problemom, kar pa bo imelo za posledico, da bodo prišlo do veljave vse doslej skrite rezerve strokovne delovne sile.

V mislih imamo predvsem dejstvo, da se v popoldanskem času večina tesarjev in zidarjev zaposluje na črnih gradnjah ali kakor pravimo temu "na fušu", nisto na gradiliščih družbenega plana. S spreminjenim plačevanjem se bo pričelo avtonomično organizirati razpoloženje znotraj gradbene organizacije ter pobijati nerealne zasluge na popoldanskih gradnjah. Odpraviti to razvado bo vsekakor težka naloga ter bo treba navezati stike s sindikalnimi funkcionarji in delavskimi svoti s pomočjo katerih se bodo te anomalije razkrile in počasi prepročile. V skrajnem primeru bo treba namreč organizirati pravo družbeno kontrolo in pripraviti frontalno akcijo proti takim pojavom. Treba bo na licu mesta ugotavljati po komisijah državljanov primer za primer izročati našim izvršnim organom. Znano je tudi, da se le redkokrat tak delavec, ki pri privatniku v popoldanskem času zboli ali se rane, vidi tam, je potrebno plačevati iz rednih fondov soc. zavarovanja oskrbnine, kljub temu, da se je ponesrečil pri delu, kjer ni bil zavarovan. Že po podatkih soc. zavarovanja je teh primerov precej, ni pa še prišlo do obravnave, da bi se ti izgubljeni milijoni din obračunali z resničnim delnikom. Elastičnosti te strokovne kontrole moramo postaviti nasproti prav tako elastične uredbe, ne pa da jih čisto le sami bolj toga tolnašijo.

Plačevanje po učinku, kakor tudi nadurno delo bo imelo nadvse ugodne posledice pri izvajanju naših gradbenih del, ki so sprito navedenih dejstev, v znatnem zaostan-ku. Zasluge, posebno zidarjev in tesarjev, bodo neprimerne večji, s čemer bodo zategnili na ta akordno plačana dela tudi vse one kadre, ki so doslej kljub večji strokovnosti izvrševali dela nižje kategorije, čeravno bi to delo lahko opravljali ali manj priučeni nekvalificirani delavci. Tudi teh rezerv je precej, kar delovna sila sama ni bila interesirana, da se zaposli na gradilišču na takem delu

ga je po svoji stroki sposobna, temveč je upejala sama nino delovodij na lažja. Saj inano v tem izkušnje, da so se svojčas, ko je bil akord še dober zaslužek, karli velikokrat prepiri z delovodji, ko je primanjkovalo delavcev, da v takih minutih ni bilo mogoče zidarjev ali tesarjev niti za najkrajši čas pritegniti na kaj kvalificirano delo, ker sam za to ni bil interesiran.

Pri takem načinu dela v podjetjih, na katerega bi takoj prešli, lahko pričakujemo, da bo vgrajenega najmanj 30 % več investicijske mase pri istem staležu kvalificiranih in nekvalificiranih delavcev.

Če pa gremo k širjenju kapacitet za tem, da zagotovimo operativno tudi še ostale 5 zgradb, za katere še nimamo izvajalcev, ter računamo na nov dotok delovne sile, nan je potrebno omogočiti gradbenim podjetjem nastanitev te nove delovne sile. Glavni problem tj. lokacija takih objektov je bila še obravnavana na MLO pri Tajnistvu za komunalne zadeve. Nova delavska naselja na področju Ljubljane bi bila v stanističnem pogledu dopuščena le na temelju posebnega programa, ki naj načelno reši vprašanje teh gradbenih provizorijev.

Srb za izvedbo tega gradbenega programa je prevzela gradbena operativa preko svojega Združenja. Ta program se bo izdelal skupno za ves teritorij mesta tj. za vsa podjetja, nato pa bi se pričel takoj ustvarjati.

Pri tem pa nastane takoj vprašanje finasiranja tega programa. Razlikovati moramo namreč 2 vrst teh objektov. Manjši del gre za trajne objekte, v katerih bi nastanjevali družine in sance. Drugi vočji del takih objektov pa obstoja iz pravih provizorijev, v katerih namočamo le delovno silo, ki pride na sezonsko delo. Lokacija za tako provizorije naj bi bila v neposredni bližini investicijskih objektov, nakar bi se taki provizoriji porušili in prestavili na drugo mesto, čim se investicijski objekt dokonča. V nasprotju s temi tipično provizornimi objekti bodo objekti za stalno naselitev delovne sile bolj trajnega značaja in grajeni v višjem standardu. Za ene, kakor tudi za druge objekte pa gradbena operativa doslej nima dovoljno finančnih sredstev na razpolago. Vsič tega bo moral MLO na kakoli način to akcijo podpreti, bodisi v obliki dotacij, ali pa v obliki posebnega % ki naj se pribija na situacijo odn. obračun. Po tej drugi varianti pa je stimulacija za prevzem gradbenih del od MLO-a kot investitorja še bolj poudarjena. Kolikšen % naj bi se pribijal v te namene, je stvar diskusije in naslednjih razmisrljanj.

Primer: cena objekta v celoti	Din 160.000.000.-
od tega znašajo čista gradb. dela	" 80.000.000.-
za nastanitev ene osebe pa je potrebno	Din 25.000.-, pri 100 zaposlenih, ki jih
ta zgradba potrebuje znašajo torej stroški nastanitve	Din 2.500.000.-, kar
namen, da moramo v te namene pribijati 3 % od obračuna gradbenih stroškov	
(trec obrtniških del).	

Preostane še urediti finasiranje trajnejših objektov, ki mora potekati vzporedno. Če predvidevamo na pr. nadaljnjih 5 % za tako objekte trajnejšega značaja, ki znašajo Din 80.000.000.-, kolikor znašajao gradbena dela na tem objektu, bomo prišli do vsoten 4 milijone dinarjev ali z drugimi besedami o celotni stanovanjski in stanovanje za sance. Pri kapaciteti, ki jo ima na pr. gradb. podj. "Tehnika" ali "Magrad" tj. Din 480 milijonov, bi zneslo to letno

za provizorne objekte	Din 7.200.000.- (provizorij za 300 ljudi)
za trajne objekte	" 12.000.000.- (3 družinska stanovanja 2 samska stanovanja)

V 5 letih lahko tako gradbeno podjetje pride samo na ta način ~~do~~ do sledenih finančnih sredstev:

za provizorno objekte	Din 36,000.000.- (provizorij za 600 ljudi)
za trajne objekte	" 60,000.000.- (skupno 30 stanovanj)

Amortizacijska kvota za provizorne objekte je zelo visoka, zato s predvidenim stroškom ne moremo nastaniti toliko delovne sile, kot bi to pokazal rezultat običajne multiplikacije letne kvote s številom let. S primernim varčevanjem pri prostorninskih objektih pa bodo lahko podjetja še precejšen del teh zneskov uporabila za financiranje na definitivnih objektih. Če bi MLC sprejel predlagani način prireditve, bodo tudi drugi koristniki, če bodo hoteli, da jim gradbena operativa prevzame gradbena dela, morali osvojiti enak način pribitkov.

To bo imelo za gradbena podjetja najugodnejše posledice, saj bodo na ta način lahko do znatnih finančnih sredstev. Na ta način bo najhitreje odpravljeno dosedanje pomanjkanje pri povečevanju delovne sile v obstoječih gradbenih podjetjih.

Uporaba tako ustvarjenih finančnih sredstev pa bi morala biti pod družbeno kontrolo v posebnem fondu, ki naj bi se uporabljal izključno v te namene. Podrobno organizacijo, formiranje in način koriščenja teh sredstev pa naj bi pripravilo Tajništvo za gospodarstvo MLC skupno s Tajništvom za stanovanjske zadeve MLO. Tajništvu naj preko svojega aparata organizirata skrb za takšno graditev in nadzor naše operative gradbene stroke.

Pri načinu upravljanja s temi objekti pa bo potrebno izvajati najstrožjo kontrolo, ker se dogajajo primeri, da so predvsem objekti provizornega značaja pri največji spotiko.

Znano je, da so podjetja v tem pogledu vse premalo pazila, kako se vrši nastanitev v dosedanjih provizornih objektih. Posledica te malobrižnosti je bila ta, da se je v takih objektih naselil kriminal in nemorala. Premajhna skrb podjetij za nastanitev delavstva je bila razen tega tudi predmet obravnave Sanitarne oblasti in končno samih delavcev, ki se niso znali dovolj energično postaviti napram svojim podjetjem. Razen tega se je pre pogostokrat dogajalo, da so se brez vednosti voditeljev teh objektov prišli taki objekti provizornega značaja naenkrat uporabljati kot družinska stanovanja, s čemer so ti provizorni objekti izgubili svoj provizorni značaj. Na ta način je bila skupnost postavljena pred problem zagotoviti v takim doslej sezonskim delavcem družinska stanovanja, ki jih pa, kakor vemo, ne moremo priganjkuje.

Pri upoštevanju vseh teh izkušenj z dosedanjimi provizoriji bo treba tudi v prihodnje najresneje računati z uvedbo železne discipline pri samem upravljanju s temi objekti. V pogledu primernosti objekta iz higiensko-sanitarnih ozirov, v pogledu kontrole nad nastanjenimi, da se prepreči kriminal in nemorala ter v drugih ozirih, pa bo treba poostri družbeno kontrolo.

V kolikor se nanašajo vsa doslej navedena izvajanja na takojšnje zasiguranje izpolnitve plana v II. polletju, je treba te ukrepe izvesti takoj. Predvsem je potrebno takoj odločiti o predlaganem pribitku za nastanjevanje delovne sile in o takojšnji formiranju tovrstnega sklada iz sredstev financiranja letošnjih novih objektov, v kolikor gre za gradbeno delo, ne pa za obratniška dela. Podjetjem je treba ostalih formalnosti tj. za izdelavo programa, pridobitev lokacije že sporočiti preko Komisije za določitev zasedljivosti parcel pri Tajništvu za komunalno gospodarstvo, kaj in kako morajo ukreniti. Za ostale ukrepe pa bo potrebna še takojšnja odločitev pri merodajnih organih, ki bodo po svoji funkcionalni strani doprinesle k potrebnim odločitvam že takoj v začetku te akcije.

MLC lahko spričo tega upa, da bo gradbena operativa pri svoji najboljši volji in tako pomočjo lahko dovršila vse naloge ter prevzela še nekaj novih, če bodo, in sicer hitri in uspešni. Iznošena problematika k sreči ni nastopila prepozno tako,

12

lahko stvari razčistimo že danes, ko imamo najplodnejše mesece še pred seboj.

Kakšna pa bo prognoza za gradbeno sezono v letu 1955, pri nadaljnji povečavi investicijskih sredstev, pa bo osvetlilo naslednje izvajanje:

V prihodnjem letu moramo predvidevati povračilo investicijskih sredstev na teritoriju mesta za vse 3 sektorje tj. za zvezni, republiški in lokalni sektor od dotokov 4 milijarde na najmanj 5 in pol milijard. Velik del finančnih sredstev pa bo prišel tudi podjetjem, ki bodo investirala predvsem v standardno gradnjo. Mirno lahko računamo, da bodo podjetja sama zmogla najmanj pol milijarde, tako, da bi znašala skupna povečana kvota 2 milijardi din, vsled česar bi se investicijska masa dvignila na 6 milijard v letu 1955 ali za 50 %. Ta prognoza prav gotovo ni preveč optimistična, če pomislimo, da je v letošnjem letu bilo pričetih precej prosvetnih, zdravstvenih in komunalnih objektov, ki jih bo treba v bodočem letu dovršiti. Hkrati pa moramo računati, da bo samo MLO precej investiral v nove standardne zgradbe, kar je tudi osnutek družbenega plana za leto 1955. Pri reševanju problematike kot smo morali ineti v vidu reševanje kompleksnega vprašanja ne oziraje se, kdo je odgovoren pri teh povečanih potrebah. Največ strokovne delovne sile gre za standardno gradnjo. Zato vzamemo kot primer, da bi na področju mesta pričeli z gradnjo najmanj 10 stanovanj v grobon, kar bi veljalo 1 in pol milijardo. Za ostala povečana investicijska sredstva pa bi gradili precej takih del, kjer ta strokovna delovna sila ne pride do veljave ali pa gre za opremo in prevozna sredstva. Če računamo torej preko sezone na 1 milijon investicij na 1 zaposlenega, pridemo do številke 1500 novih zidarjev in tesarjev, ki bodo potrebni za izvajanje navedenih del. Za uspešno izvedbo te naloge bo potrebno predvsem 500 novih kvalificiranih in priučenih zidarjev in vajencev. Pri tem moramo računati na kritične gradbene materiale, ki so bili v letošnjem letu deficitni. Nadalje bo potrebna dodatna lahka mehanizacija, predvsem različni nošalci, dvigala in orodje. Pri tem zopet zadenemo na vprašanje finansiranja teh razširjenih kapacitet.

Pri podrobni analizi pojavljajočih se problemov, ki so s tem v zvezi, bomo raziskovali najprej vprašanje kadra, ki je eno najresnejših vprašanj. Na področju mesta je zaposlenih 3285 zidarjev, od tega na področju mesta Ljubljane 917. Število zidarjev je precej konstantno, prav tako, kot je število gradbenih tesarjev ali opazovalcev. Vsi pa vemo, da je že letos vladalo veliko pomanjkanje strokovne delovne sile. Kako torej rešiti vprašanje, da se še poveča število strokovne sile na področju mesta, pa je vprašanje, ki ga moramo na kakršenkoli način reševati.

Najprej je treba ponoviti dejstvo, ki smo ga uvodoma navedli, namreč, da je dejavnost obstoječe delovne sile pri dosedanjem načinu dela vsaj do 30 % preveč. Če računamo, da je bilo po podatkih meseca julija letos zaposlenih 917 kvalificiranih in priučenih zidarjev na področju mesta, jih bo pri 30 % povečani zmoglosti (tu je všteta tudi pravilna porazdelitev pri delu) potrebno znatno manj zaposliti iste kvote. Torej bomo rabili namesto 917 zidarjev za popolnoma enako delo v bodočem letu le še 642 zidarjev. Ker pa smo računali, da potrebujemo na bodočih delovnih mestih v prihodnjem letu poleg obstoječih še 500 novih zidarjev (računano po letošnji dejavnosti), moramo od te številke odšteti 275 zidarjev, ki bi bili s pravilnim vključevanjem v delo sproščeni. Potrebno je torej oskrbeti še cca 230 novih zidarjev. Pretožno večino tega kadra pa bo treba vzgojiti v najkrajšem času, bodisi z vključevanjem bolj ali manj spretnih nekvalificiranih delavcev v grupe k dven ali k zidarjem, nekar bi tako vključen nekvalificiran delavec v nekaj mesecih na področju gradnje lahko že opravljal delo priučenega zidarja.

Drugi del manjkajoče kvote pa bo treba aktivirati na bazi vključevanja še večje števila vajencev kot se to dogaja danes po gradbenih podjetjih.

Vsako gradbeno podjetje bi bilo dolžno izužiti vsako leto določeno število vajencov. To število naj bi se ravnalo po številu zidarjev, ki jih podjetje v sezoni zaposluje. Podjetja bi bila dolžna učiti vajence na takih delih, kjer bi bilo vsako dejavnost dela v akord prepovedano. Zidarji, izbrani med najboljšimi v podjetju, bi bili plačani po času. Poleg te plače bi zato, ker delajo z vajenci, prejeli še poseben dodatek. Višina dodatka bi se ravnala po napredku vajenca, ki bi bil poverjen v izužitov. Število vajencev, ki bi bilo dodeljeni 1 zidarju - instruktorju naj bi ne bilo večje od 2 do 3.

Tovrsten enak problem, kakor smo ga analizirali za zidarske strokovnjake obstoji pri tesarjih ali boljše rečeno opažarjih. Tudi v tej panogi je veliko pomanjkanje in bi bilo potrebno na podlagi točnih podatkov izvršiti analizo, koliko je potrebno štati število opažarjev.

Podobne razmere so bile ugotovljene v pogledu delovodij in tehnikov. Tudi za strokovne kadre je gradbena operativna v veliki stiski. S primerno stimulacijo bi uspeli pri dobri organizaciji odpraviti tudi ta ozka grla, ki so se pojavljala že v letošnjem letu. Toliko bolj se bodo pojavila ta grla v bodoči gradbeni panogi, ko se bo gradbena dejavnost razširila na nove objekte, razstresene po vsej državi. Pri oddaji gradbenih del bo torej straneti tudi k temu, da se razporedimo gradbenemu podjetju oddajo skupinske dela, t.j. več objektov na eni lokaciji, da bo te objekte možno upravljati z enim in istim vodstvenim kadrom.

Pri preučevanju pravkar navedenih kadrovskega problema pridemo do zaključka, da bi bilo potrebno v sodelovanju z Gradbenim tehničnim ustanoviti posebno gradbeno podjetje, katerega glavni namen bi bila vzgoja novih strokovnih kadrov, t.j. zidarjev, tesarjev, delovodij in tehnikov v strokovnem pogledu. Organizacija takega šolskega podjetja bi bila enaka obliki ostalih gradbenih podjetij. Razlike bi bile le pri izvajanju del na gradbiščih. Take podjetje bi moralo imeti primerno število zidarjev - instruktorjev in sicer toliko, da bi odpadlo na enega instruktorskega 4 vajenci. Ker bo redno $1/3$ vajencev že v zadnjem letu vajeniške dobe, bodo ti vajenci v zadnjem letu že sodelovali pri instruktorskem praktičnem delu. Število vajencev, ki odpadejo na 1 zidarja - instruktorskega zmanjšano s tem na 2. To število pa bi bilo primerno in na ta način bi lahko zidar - instruktor pronašal svoje strokovno znanje na ta način, da bi izmenoma delal z vsaki skupino vajencev.

To navajamo za razliko od prejšnjega našega predloga, kjer bi morala že samo podjetja izšolati število vajencev, pri čemer pa ne bi bili vsi zidarji vključeni v instruktorsko delo, temveč samo najboljši. Nasprotno pa bi bilo urejeno šolsko gradbeno podjetje, kjer bi bilo število zidarjev samo tolikšno, kolikor bi bilo zidarjev - instruktorjev. Isto bi veljalo v takem šolskem gradbenem podjetju v pogledu tesarjev.

Velikost takega šolskega gradbenega podjetja naj bi bila določena s številom vajencov, ki jih hočemo vsako leto izužiti. Ako bi na pr. trajalo učenje 3 leta in bi hoteli izužiti letno vsaj 100 vajencev, mora biti zaposlenega v takem podjetju 300 vajencev. Za izužitov 300 vajencev pa bi rabili, po prejšnjih izvajanjih, 75 zidarjev in tesarjev - instruktorjev. Ako računamo, da bo 300 vajencev opravilo najmanj povprečno isto delo, kot 100 zidarjev in tesarjev in da morajo biti oskrbeti potrebno postrežbo v razmerju 2 ne kvalificirani delavca na 1 zidarja, torej v takem podjetju oca 350 ne kvalificiranih delavcev. Celokupno število aktivnih delavcev bi bilo torej 425 na 350 vajencev.

To podjetje bi v komercialnem pogledu ne bilo polno aktivno kot druga podjetja, ne bi sprejemalo delo pod istimi pogoji, kot ostala podjetja. Ker pa bi bilo to takega podjetja vzgoja strokovnih kadrov, bi morali ev. razlike trpiti iz državnih dotacije MLC, ki pa bi bila z ozirom na izučevanje kadrov rentabilno in kapital.

Poleg navedenega izrazito šolskega podjetja bi bilo potrebno prediskutirati ustanje ov, ustanovitve še več gradbenih manjših podjetij obrtnega značaja, če je vsaj še enega srodnjega gradbenega podjetja. Že na svojem anketnem povpraševanju z odgovornimi voditelji gradbene operative se je pokazal nekak odpor pri ustanavljanju kakršnekoli nove gradbene operative. To je razumljivo z ozirom na pomanjkanje, ki vlada v podjetjih in v katerih naj bi bila najtrdnje zasidrana pripona o ponudbi in povpraševanju. Kakor znano pa je, že v letošnjem letu pričel na ponudbe in povpraševanja delati v korist izvajalca, zato ne moremo v podjetjih imeti več tiste inicijativnosti, ki bi jo lahko pričakovali. Pri upoštevanju, da se vsa grla pričela v idelanem primeru odstranjevati v vseh podjetjih enakomerno, bi bilo tako ustanavljanje nove operative na prvi pogled res nepotrebno. Če pa celino, da bi z ustanovitvijo nekaj manjših obrtnih obratov zidarskega značaja naj 2 gradbenih podjetij poživili iniciativo že obstoječe gradbene operative, bi v ničemer tvegali. Nasprotno. Učinek bi bil prav gotovo pozitiven in sicer že to, da bi se vsa odgovorna vodstva, upravni odbori in delavski sveti bolj intenzivno ukvarjali s skrajševanjem nalog v pogledu kadra ter v drugih oziirih, kjer je iniciativna in dobrega upravljanja živo potrebna. Vse dotlej, dokler pa bodo morali investitorji pri odločitvi mesta mirno gledati, kdaj jim bo uspelo pridobiti kako gradbeno podjetje, ki bi prevzel katerega koli novega gradbenega objekta v izvedbo, ne bomo v stanju uspešno izvesti izvedbo predvidenih povečanih investicij v bodočem letu. Prav tako in skoro istočasno moramo pričeti s študijem kapacitet onih obrtnih obratov, ki so se že v letošnjem letu pokazali preno številni, predvsem na pr. tiskarji, slikarji in pleskarji, instalaterji za vodo, kurjavo in elektriko. Pripravi bo potrebno skratka vsako izmed 14 panog, ki nastopajo kot samostojni izvajalci na vsaki naši standardni gradnji. To vprašanje je Tajništvo za gospodarstvo sicer že pričelo reševati lotos, toda to reševanje je šlo v smeri preverjanja obstoječih podjetij, ni pa še zajelo ustanavljanja popolnoma novih grup obratov, ki jim je potrebno dodati ustrezno število vajencev v uk. To število bi bilo potrebno prav tako ugotoviti analitično ter vsa na ta način ustanovljenega podjetja smatrati kot mobilizatorja za popolnoma novo delovno silo. Instruktorji v obrtnih obratih bi morali biti prav tako stimulirani, podjetja pa prejeti pooblastitve iz fondov za vzgojo strokovnih kadrov. Če pa smo že obravnavali vprašanje širjenja obrtne in gradbene operative, pri tem na kratko analizirali še ov. finančna sredstva, ki so potrebna za takih novih odinic:

Gradnja 1000 stanovanj bi se vršila najmanj v 33 objektih po 30 stanovanj. Predvidevamo dalje, da obstoječa mehanizacija ni bila 100 % i-korišočna ter bi 30 % kapacitete izvrševale delo na 13 novih objektih. Za ostalih 20 objektov pa potrebujemo pr.:

1. avtokiperjev po Din 19,000.000.- kar da skupno Din 190,000.000.-

2. mešalcev za beton po 150 l, 10 po 250 l, 4 po 400 l, 60 mešalcev za malto, 100 l, 10 po 1000 kg in 10 konzolnih dvigal ter razno orodje; Skupno bi znašali stroški za navedeno mehanizacijo približno Din 233,000.000.-

Stroški za nastanitev nove delovne sile so vsebovani uvedoma in bi jih ne smeli. Posledaj pa je potrebno predvidovati finančne stroške za upravne prostore in skladišča, kar pa bi podjetjem kreditirali.

Na svoji obrtnih obratov, ki poleg gradbeništva nastopajo na vsaki zgradbi, je potrebno določiti finančna sredstva na bazi strokovne analize, ki bi jo MLC izvršiti v svrhu razširitve te obrtne dejavnosti. Potrebna finančna sredstva in obratna sredstva teh novih obratov pa bi šla gotovo zopet v desetino, ki jih zaenkrat še ne moremo izrabiti v neki absolutni številki. Definitivna analiza šole iz analitičnega elaborata. V pogledu širjenja obrtnih obratov in gradbenega podjetja v začetni fazi morala sama prevzeti del iniciative, saj so

15
sredno zainteresirana na tej dejavnosti. Ta način organizacije pa je treba po-
previdariti, če ne bi kazalo ustanavljati raje specializirana obrtna podjetja,
s tem obremenjevati gradbeno operativo.

Pri reševanju teh vprašanj bo treba Tajništvu za gospodarstvo kot funkcionalno-
opravni na področju mesta organizirati samostojen referat, ki bo svoje delo usmerjal
v reševanje nakazane problematike. Nujnost ustanovitve takega referata je s
izvajanjem že dovolj utemeljena. Še več vprašanj pa se bo pojavilo pri obravna-
valitskega elaborata, ki bo analiziral vprašanje gradbenega obrtništva.

Vporedno z odstranitvijo grl v sami operativi moramo že letos misliti tudi na
letno materiale, ki so se kot taki že letos pokazali. Tudi v tem pogledu bodo
naši gospodarski organi že letos proučiti vprašanje proizvodnje v opekarnah,
železnice betonskega železa ter ostalih materialov. Potrebno bo izvršiti obsežne
tudi v republiškom morilu ter ostati v koordinaciji s samimi izvajalci.

Na teritoriju mesta bo potrebno intenzivno razviti obrate gradbenega materi-
za rezorvirati njihovo proizvodnjo. V orientacijo za kakšne količine gre n.pr.
opeki navajamo naslednje: za gradnjo 1.000 novih stanovanj v suroven stanju
treba, če računamo, da pride na 1 stanovanje vsaj 12.000 kom zidakov, potrebu-
je torej 12.000.000 kom zidakov več, kot pa smo jih v dosedanjih sezonah porabili.
Tudi pa moramo, da je bila opeka že letos kritična. V resnici se jo podjetja v
letu odn. že lansko jesen precej odprodala v področje izven mesta in celo v juž-
traje, vendar ne toliko, da bi to zadoščalo za vse druge letne potrebe. Isto
velja za opeko, velja letos in bo veljalo še drugo leto bolj za les in betonsko
ter elektro-material. Kakor vidimo so tudi tu problemi, ki jih moramo rešiti
letos za bodočo sezono.

Pri izvajanju gradbenih del pa se pojavljajo poleg navedenih dejstev še resni
skladi, ki jih povzroča projektiranje v gotovih fazah.

Vsek, ki o teh zadevah ni globlje poučen, bi si predstavljal, da je projekt ,
da prejme odločbo o reviziji projekta in pozneje tudi gradbeno dovoljenje že
v. Temu pa ni tako. Pri izvršitvi glavnega načrta je res izvršena šele glavnina,
dobra polovica tistega, kar mora projektantska organizacija dobaviti investi-
ta pa gradbenemu podjetju. V tem pa se pojavi vse bistvo problema, ki se na-
na drugo manjšo polovico načrtov, t.j. polirskih načrtov, načrtov za instalaci-
elektrike, vodovoda, centralne kurjave, dvigal in detajlov za ključavničarska
mizarska dela. Najpogosteje se ta druga polovica načrtov izvršuje šele med gra-
ali pa celo gradnjo zadržuje. To pa povzroča, da niti investitor, še manj pa
eno podjetje ne more pravočasno izvršiti oddaje obrtniških del obrtnim podjet-
da bi si ona mogla razdeliti delo v enakomernem tempu. Projektantska podjetja se
precej detajlov za mizarska dela in ključavničarska dela dobavila, ko bi mora-
delki biti že na zgradnji. Pravilno pa bi bilo, da bi gradbena podjetja ob pri-
sklepanja gradbene pogodbe, morala imeti večji del teh obrtniških detajlov že
skladnih tako, da bi vseh 1/4 obrtnih dejavnosti istočasno bilo vezano s pododtajni-
podatki. Vse do sloj pa je bil običaj, da so bili na razpolago le glavni načrti
redok projektov vsebuje tudi drugi in še važnejši del načrtov.

Projektantske organizacije inajo za tak način poslovanja redno izgovore, češ,
bi projektirali vsa obrtna dela do zadnjega vijaka, če v naprej ne vemo, n.pr.
za kovinski material za ključavničarska dela bo izvajalec lahko nabavil. Dejstvo
je, da se dostikrat dogodi, da res ni gotovih materialov na razpolago, ki jih pro-
jekt v svojih načrtih predvideva. Zato je treba tak detajl predelati, osnova po
ki lahko ostane. Pravi vzrok teh zakasnitev s polirskimi načrti in načrti detajl-
je drugje. Projektantska dela se, kakor znano normirajo. Procent prodajne ce-
projekta, ki odpade na detajle in polirske načrte je resnično sorazmerno nizko.

presežek ali preplačevanje pri teh delih pa seže pregloboko v plačni fond podjetja. Zato vodstva projektantskih organizacij forsirajo vedno nove in nove glavne projekte, s katerimi so projektanti preobremenjeni, z izdelavo in dopolnitvijo že vzetih obveznosti pa zaostajajo. To ima, kakor vidimo, na vseh naših zgradbah negativne posledice pri dovrševanju zgradb v IV. in V. fazi.

Tudi v tem primeru se bodo morale angažirati gradbena podjetja sama v obliki posebnih projektantskih grup, ki bodo bolj elastično upoštevale potrebe operative na gradilišču. V ostalem pa bo potrebno pripraviti vse ukrepe ter mobilizirati projektantske organizacije tudi za izpolnitev te druge polovice nad vse važnih načrtov. Upoštevamo, da v mnogih primerih stoje na stavbah neizkoriščeni stroji prav iz teh razlogov, nam ne bo vseeno in bomo storili vse potrebno, da se stvari obrnejo v pravi smer.

Na temelju teh dejstev in v zvezi z gornjimi izvajanjem predlagamo sprejetje naslednjih

s k l o p o v :

Gradbeni operativi naj se dovoli na gradnji neomejen delovni čas ter naj se vse ure preko 8 urnega delavnika plačujejo s 50 % pribitkom.

Tajništvo za gospodarstvo naj prediskutira s podjetji od primera do primera plačevanje po učinku, v kolikor je to spričo obstoječih predpisov izvedljivo. Pri tem se je izogibati poseganja v upravljanje podjetja, vsled česar je te ukrepe smatrati kot pomoč, da bodo podjetja lahko izvedla notranjo mobilizacijo rezerv.

Za nastanitev delovne sile v gradbeništvu naj se dovoli 8 % pribitek na znesek gradbenih del pri novih objektih s pogojem, da se navedena finančna sredstva stavijo pod družbeno kontrolo. Aranžman s temi fondi naj uredi Tajništvo za gospodarstvo v soglasju s Tajništvom za stanovanjske zadeve.

Za načrtno širjenje obrtnih obratov onih 14 strok, ki sodelujejo na vsaki standardni izgradnji, naj se ustanovi poseben referat pri Tajništvu za gospodarstvo. Tak referat bi moral obstojati vse dotlej, dokler se ne bi pokazalo, da je začel spet določati zakon o ponudbi in povpraševanju. S tem v zvezi je izvršiti posebno študijo ter jo osvetliti tudi iz ekonomske plati.

Za načrtno širjenje čisto gradbene operative naj bi se prav tako izdelal poseben predlog ter določila potrebna finančna sredstva. Ta predlog naj bi tudi vseboval ustanovitve posebnega šolskega podjetja, kakor je bilo to obravnavano v prednjih izvajanjih.

Tajništvo za gospodarstvo naj s projektaantskimi podjetji prediskutira ozka grla v projektiranju s tem, da skliče anketno posvetovanje in o tem pripravi potrebne sključke.

Proizvodna podjetja gradbenega materiala na področju mesta naj se zadolži, da rezervirajo vso kapaciteto za potrebe novih gradenj v letu 1955.

Kristan Ivan:

Na zadnji seji je bilo sklenjeno, naj se razpravlja na današnji seji o pripravah za razširitev gradbene dejavnosti na področju mesta Ljubljane, spričo predvidevanje povečane gradbene dejavnosti v letu 1955. To poročilo ste prejeli. Zato bi se v glavnem osredotočil samo na določene točke, oz. bi vam še boljše objasnili, kar v poročilu ni dovolj konkretizirano.

Gre v glavnem zato, da imamo v Ljubljani v glavnem le 9 večjih državnih gradbenih podjetij, pri srednja, takozvana remontna podjetja ter gradbeno operativno pri petih ustanovah z lastnim financiranjem. Poleg tega obstoja v Ljubljani še 5 zasebnih gradbenih podjetij, ki zaposlujejo skupno 4011 delavcev. V glavnem so ti specializirani za navadno delovno silo, 2809 za pleskarstvo, 917 za tesarstvo in 385 za zidarska dela. Že te številke nam povedo, da je vsota, ki jo imamo predvideno ugraditi v objekte ogromna in obstoja bojazen, da nam izpade cca 180.000.000.- din, ki jih ne bi bilo mogoče ugraditi. Ugraditi jih ne bo mogoče iz sledečih razlogov:

Če vzamemo, da pride na posamezno delovno silo, upoštevajoč pri tem še navadno delovno silo, lahko računamo da ugradi vsak delavec v enem letu vrednosti 1,200.000.-^{na} din, realizirali pa smo od tega komaj 750.000.- din, da/ste pa bojazen, da bo ta vsota prav za prav ogrožena. Torej čista gradbena operativa znaša 3 milijarde 977 milijonov din. In sicer iz sledečih skladov:

1. iz splošnega investicijskega sklada 43.000.000.-
2. iz republiškega proračuna 1,602.000.000.-
3. iz republiškega investicijskega sklada 400.000.000.-
4. iz mestnega proračuna 882.000.000.- din
5. iz lokalnega kreditnega sklada 550.000.000.- din
6. iz sklada za malo gradnjo 500.000.000.- din, kar
znesse skupaj 3,977.000.000.- din

V tem znesku je prav za prav upoštevana tudi komunalna dejavnost, tako da imamo čisto gradbeno operativno pred-

videno v višini din 9,,900,000.000.-. MLO kot investitor na področju mesta bo investiral iz investicijskih sredstev po proračunu din 882,000.000.-, mestnega posojila bo dal v višini 300,400.000.- din, iz sredstev natečaja za kreditiranje din 300,000.000.-, tako da znaša skupni investicijski sklad MLO-ja 1,,482,400.000.- din. Razen gradbenih zneskov je dal MLO še 3 % sredstev natečaja ljudskega posojila, kar znaša skupaj 160,000.000.- din.

Iz vsega tega se vidi, da je gradbena operativa v letošnjem letu zelo visoka.

Razlogi, da v letošnjem letu ta gradbena operativa ni bila gajeta že takoj v začetku leta, so naslednji:

1. gradbena podjetja niso poznala investicijskih sredstev oz. gradbenih projektov.
2. gradbeno operativo v začetku leta je zaviralo tudi vreme in na podlagi tega so večja gradbena podjetja npr. "GRADIS", "OBNOVA" prevzela dela na cestah, tako da imamo mi letos izpad kvalificirane delovne sile 375, kar znatno ovira gradbeno operativo v Ljubljani.
3. kot naslednji vzrok, da se gradbena operativa ni pričela izvajati že takoj v začetku leta, je tudi v tem, da naši projektantski biroji niso dali gradbenim podjetjem pravočasno na razpolago gradbenih načrtov, kar je zelo važno.

Danes že zahtevajo te načrte gradbenim podjetjem revizijske komisije pri MLO, kakor tudi revizijska komisija za izdelavo načrtov pri Državnem sekretariatu za gospodarstvo LRS, ki zahtevajo kompletni laborat. Ti načrti doslej niso bili podani pravočasno, temveč so bili dani z gotovimi odobritvami šele koncem junija oz. julija in tako je prišlo do tega, da je ta stvar prav za prav ogrožena.

4. Razni sveti MLO-ja ne vodijo dovolj brige za izvajanje svojih lastnih investicij kot sledi:

a/ Tajništvo MLO-ja ima v letošnjem letu kredita 3,500.000.

Ta vsota je izčrpana,

b/ Tajništvo za gospodarstvo ima v proračunu 168,000.000.- in je bilo porabljenih sredstev do srede meseca avgusta v višini 14,961.000.- din

ugrajenih pa je bilo sredstev v višini din 17,143.000.-- .

Ti podatki v celoti niso točni. Pri Tajništvu ~~na~~ gospodarstvo je nastal največji izpad zaradi graditve.

c/ Tajništvo za gradbene in komunalne zadeve in Tajništvo za stanovanjske zadeve imata v tem proračunu din 300,000.000.--, sedanja vrednost ugraditve pa znaša din 66,162.000.--.

č/ Tajništvo za notranje zadeve ima sredstev v višini din 22,000.000.-- letos pa je izčrpalo din 4,863.000.--.

d/ Tajništvo za prosveto in kulturo je imelo v proračunu za leto 1954. sredstev, predvidenih za investicije, v višini din 232,130.000.-- din, medtem ko je bilo ugrajenih sredstev višini din 12,655.000.--. Tu bi lahko povedal to, da so bili načrti izročeni temu svetu šele sedaj in da se je že pričela gradnja šol na VICO, v Polju in na Poljanah, zato tu ne obstoja bojazen izpada neizkoriščenih sredstev.

e/ Tajništvo za zdravstvo in socialno politiko je imelo v proračunu sredstev namenjenih za investicije v višini din 158,330.000.--, ker situacije še niso prispele, je do danes obračunanih porabljenih sredstev samo v višini din 18,000.000.--. To se pravi da je od celotnih 882,000.000.-- din sredstev, predvidenih v proračunu za investicije dospelo situaciji v višini din 125,000.000.--. Mislim, da bo treba poduzeti druge ukrepe, za kar bi prosil tudi tov. ljudske odbornike, da dajo svoje predloge. Sedaj bi morali pripraviti ljudi do tega, da bi v letnem času dobili načrte za gradnjo, da pa bi sedaj nadaljevali z deli, ki se dajo opravljati v zimskem času. Na ta način stavbe v tem času ne bi bile ogrožene, prav tako tudi ne bila ogrožena delovna sila, ki ta dela pripravlja.

Navedel bi še eno izmed napak, ki jo delajo gradbena podjetja in sicer premajhno skrb za delovnega človeka. V glavnem črpamo nestrokovno in prekomerno delovno silo, katera zahteva primerno bivališče, oz. oskrbo. O tem je bilo napravljenega zelo malo.

Podjetja se sklicujejo na to, da jim Urad za urbanizem ne dovoljuje postavljati zasilnih barak. Iz tega bi bil edini izhod v tem, da se podjetjem določi gotov procent od skupne ugrajene vrednosti, bodisi za gradnjo provizornih ali konstantnih prostorov za bivanje teh ljudi. S tem bi dosegli dvoje:

1. Vsa ta sredstva bi bila pod družbeno kontrolo in
2. s tem bi imeli osigurano delovno silo, ker bi odpadlo odhajanje in prihajanje, istočasno pa lahko sprovedemo to stvar tudi v zimskem času. Na podlagi tega je bila sklicana konferenca vseh gradbenih podjetij, na katerih so sodelovali vsi člani svetov in sam predsednik MLO. To se je mnogo razpravljalo in na podlagi tega razpravljanjsa smo prišli do par zaključkov o katerih je potrebno diskutirati.

Prvič je tu ena izmed velikih napak, napaka podjetij samih, ki se v tem primeru niso znašla, ker niso prešla na stimuliranje. Zbor proizvajalcev MLO je vsakemu podjetju potrdil toliko in toliko nadur, za kolikor je pač en ali drugo podjetje zaprosilo, ugotovilo pa se je, da gradbena podjetja niso imela dovolj interesa za toliko in toliko nadur, katere bi se lahko plačevalo tudi s povečamin procentom, ali pa da se preide na plačevanje po učinkudela. Mislim, da bi bilo to še najboljše, če hočemo zasigurati to gradnjo v letošnjem letu. Res je to, da ljudje, ki delajo na teritoriju mesta Ljubljane, ne dobe terenskih dodatkov, medtem ko dobi delavec, ki dela izven teritorija mesta Ljubljane do din 250 terenskih dodatkov. Razumljivo je, da se delovna sila skoncentrira na tistem mestu, kjer so boljši plačilni in oskrbni ~~xxxxxxxx~~ pogoji. Sklepati bi morali o tem, ali se dovoli gradbenim podjetjem, da prično izvajati svoja dela po učinku, kar bi z ozirom na trajanje gradbene dobe ne povzročilo bistvenih razlik v cenah in razpravljati tudi o oskrbi teh ljudi v tem smislu, da prekrbimo delovni sili na naših gradiliščih stanovanja. Nujno potrebno je zasigurati več gradbenih podjetij. Pokazalo se je namreč to, da gradbena podjetja niso več zainte-

resirana na prevzemanju del, ker nimajo nekih konstantnih delavcev in zaradi tega pri gradbenih podjetjih ne velja zakon ponudbe in povpraševanja v korist gradbenih podjetij. Če bi imeli več takih podjetij bi stvari izgledale popolnoma drugače kot izgledajo danes. V ta problem se moramo zagrizti v celoti, če hočemo, da nam teh 180,000.000.- din ne izpade.

Zaradi tega bi dodal še dodatni predlog, seveda na škodo gradbenih kreditov oz. gradbenih investicij ne bi mogel iti, ker imamo potrebo za mehanizacijo gradbenih podjetij v višini din 265,000.000.-, kar je bilo mišljeno za 10 do 14 podjetij, katera bi bilo potrebno šele organizirati, ker je do sedaj organizirano od bivših ~~xx~~ remontih podjetij, katera pa danes rabijo kliperje, mešalce za beton, mešalce za malto, plato dvigala, lopate in druge stvari. To bi bila oprema za cca 300 delavcev, kar bi znesla skupaj din 360,000.000.-. Če so tu na razpolago še kakršnakoli sredstva, bi bilo dobro, da se te stvari vendar le v letošnjem letu omogočijo in da se nabavijo ali pa da se v večji meri predvidijo v proračunu za prihodnje leto. To, tovariši ljudski odborniki, bi bila kratka pojasnitev k temu, kar je v poročilu samo navedeno in prosim, da o tem sami diskutirate.

D e r m a s t i a dr. Marijan:

Slišaliste poročilo predsednika Komisije za investicije MLO. Prosim tov. ljudske odbornike, da preidejo na diskusijo.

K l e m e n č i č ing. Ivo:

Tovariši, mislim, da je akcija, katero je poduzela komisija za investicije MLO, hvalevredna in smatram, da bomo morali še večkrat govoriti o gradbeni dejavnosti, prav z ozirom na perspektive te gradbene dejavnosti. Vendar smatram, da so sklepi dokaj pavšalni, tako da ima človek vtis, da komisija ni bila dovolj poučena o instrumentih, ki jih moramo upoštevati. Svet za gospodarstvo MLO je te sklepe v glavnem obdelal in je v glavnem sledečega mnenja:

1. Z ozirom na prvi sklep, ki ga predlaga Komisija za investicije MLO v zvezi z odobritvijo neomejenega delovnega časa gradbeni operativi, smatra Svet za gospodarstvo MLO, da gradbeni operativi ne more odobriti neomejenega delovnega časa, ker za to nismo kompetentni mi - pač pa so tu zvezni predpisi, preko katerih mi ne moremo. Sve t za gospodarstvo MLO se strinja s odobritvijo nadur, kar se je vršilo doslej in kar se bo po predlogih gradbenih podjetij odobravalo tudi dalje.

2. Z ozirom na drugo točko poročila - plačevanja dela po učinku ugotavlja Svet za gospodarstvo MLO, kakor tudi Komisija za investicije MLO, da se sama gradbena podjetja te možnosti niso posluževala v dovoljni meri.

Podjetja zaradi tega tudinniso dvignila storilnosti dela. Vzrok za padec produktivnosti dela v letošnjem letu v primerjavi z letom 1952 za 15 % moramo iskati tudi drugje ne samo v naših podjetjih. Ugotoviti moramo, da je vzrok temu delno tudi v sedanjih planskih instrumentih. Tudi za diskusijo o pripravah o izdelavi planskih instrumentov za leto 1955, se je ugotovilo, da ne stimulirajo storilnosti dela. Če pogledamo situacijo pri gradbenih podjetjih je stvar taka: Plačni fond bazira na plačah in efektivnih urah. Če ti dvigneš proizvodnost dela, boš delno dvignil tudi plačni fond, podjetje pa ima na razpolago samo tisti del plačnega fonda, ki je med povprečnimi postavskmi in zvezno lestvico in samo tisti del plačilnega fonda podjetja lahko uporablja za plačevanje dela po učinku. Tukaj je še en planski instrument, ki lahko vpliva na storilnost dela v gradbenih podjetjih in to je MLO. Z instrumenti MLOja je namreč odpravljeno, da bi gradbena podjetja v cilju dviga storilnosti dela ne mogla dosegati višine plačnega fonda po zvezni lestvici, kar bi lahko zaviralo storilnost dela v podjetjih.

Svet za gospodarstvo MLO je odobril povišanje povprečnega plačilnega sklada za 5 %, ki ga dovoljuje zadnja zvezna uredba za gradbena podjetja.

Svet za gospodarstvo MLO je na eni svojih sej sprejel priporočilo podjetjem /gradbenim/, naj bi se celotni povprečni

plačilni fond ne razdelil na minimalne tarifne postavke, ampak naj bi se razlika med minimalnimi, povprečnimi plačami in plačami po zvezni lestvici uporabila za plačevanje po učinku dela. Podjetja morajo paziti na to, ne pa da povišujejo ~~zastirke~~ vse postavke v tarifnem pravilniku.

3. Kar se tiče 3.točke poročila, naj bi se na vse investicije na teritoriju MLO-a predpisal s strani MLO-a nek pribitek za gradnjo stalnih in nestalnih stanovanj za gradbene delavce, smatra Svet za gospodarstvo MLO, da MLO ni kompetenten za to, da ga predpiše. Svet za gospodarstvo MLO je mnenja, da je možno to doseči preko postavke "priprave gradilišča", katero mora imeti v svoji kalkulaciji vsako podjetje. Gradbena podjetja postavljajo to postavko zelo visoko, vendar je v glavnem ne uporabljajo za gradnjo stanovanj za gradbene delavce, pač pa na račun nje večajo dobitke. Smatram, da je možno doseči večjo gradnjo stanovanj za gradbene delavce na ta način, da podjetja vkalkulirajo sredstva za to gradnjo v postavki "priprave gradilišča", MLO pa naj vodi nad to postavko kontrolo preko Gradbene inspekcije MLO, Uprave za investicije MLO in Tajništva za stanovanjske zadeve MLO, da se bo uporabljala samo v ta namen. Tov. D r o b e ž mi je dopoldne telefoniral, da ima mogoče v zvezi s tem še boljši predlog, češ, da bo gradilišča malo težko vzdrževati. Na ta način bomo namreč dvignili gradbene kapacitete, ne pa ^{s tem} ~~da~~, da od podjetij nekaj zahtevamo. Mislim, da pripomba k 3.točki poročila-naj bi MLO predpisal pribitek v višini 8 % na znesek gradbenih del samo na tiste investicije, ki jih financira sam, ni utemeljena. MLO mora namreč imeti interes, da se izvrše vse investicije na teritoriju mesta, ne pa samo tiste, katere on financira. To ne bi bilo niti lojalno.

4. Kar se 4.točke poročila tiče-ustanavljanje novih obrtnih obratov v obrtno defacitarnih panogah, se Svet za gospodarstvo MLO strinja s predlogom Komisije za investicije MLO. O tem se je diskutiralo že ob priliki obravnave obrtništva in stvari že tečejo tem pravcem kot ga predlaga Komisija za investicije MLO.

5. Glede 5.točke poročila-povečanja gradbenih kapacitet v Ljubljani in ustanavljanje novih gradbenih podjetij-lahko ugotovimo,

da je Svet za gospodarstvo MLO v zadnjem času razpravljajal o ustanovitvi 2 novih, sicer manjših gradbenih podjetij, seveda tam, kjer obstoja za to baza in je za to tudi že dal pristanek. Konkretno je bilo podjetju "Remont III" odobreno za preselitev na Smartinsko cesto, s čimer je bilo prispevano tudi k razširitvi istega podjetja in seveda tudi k povečanju kapacitet tega podjetja.

Svet za gospodarstvo MLO smatra, da ni rešitve samo v ustanavljanju novih gradbenih podjetij, pač pa je rešitev tudi v povečanju mehanizacije in pa v vzgoji kadra.

a/ Kar se tiče povečanja mehanizacije gradbenih podjetij, mislim, da v letošnjem letu z naše strani nismo mnogo napravili. V tem pogledu smatram, da je pravilno, v kolikor se strinjate z menoj, da ko se bodo dodeljevali investicijski krediti iz sredstev, predvidenih v rebalansu družbenega plana, dajali prioriteto gradbenim podjetjem.

Pri razdelitvi kreditov je bilo "Obnovi" dano 9.000.000 din, podjetju "Remont II" pa 3.200.000.

Ugotovimo lahko, da gradbena podjetja, razen teh devh, stavila svojih predlogov za poveščanje sredstev za povečanje mehanizacije.

b/ Kar se tiče vzgoje kadra, predlaga Komisija za investicije ustanovitev t.k.zv. Gradbenega šolskega podjetja. Smatram, da ustanovitev takega podjetja ne bi bila primerna, ker si danes enostavno ne moremo zamišljati takega podjetja, ki bi imelo nek privilegiran status napram drugim gradbenim podjetjem. Katero gradbeno podjetje bi temu podjetju odstopilo kader, ki bi moral biti najboljši. Tudi plačati jih gradbena podjetja temu primerno visoko na b-1 mogla, seveda če bi jih hotela plačevati po učinku.

Glede vzgoje vajencev lahko rečemo, da sedanji sistem naša podjetja destimulira v tem pogledu, naj bi imela čim več vajencev. Zakaj? Vajenci se po Uredbi o plačah vajencev plačujejo iz dobička podjetij, kar pa na stimulans podjetij neugodno vpliva, ker stremijo za tem, da imajo vajencev čim manj. Iz dobička podjetij se namreč plačujejo razlike nad predpisanimi plačami vajevec /1000, 1500 in 2000 din/.

Zato moramo iti na linijo sedanjih predpisov v tej smeri, naj

se vzgoja kadra finansira iz postavke "materialni stroški", kar lahko smatramo vzgojo kadrov kot enostavno reprodukcijo delovne sile.

Se o eni stvari smo na seji Sveta za gospodarstvo MLO govorili, namreč o vprašanju stimulacije za vzgojo kadra s strani MLO-a. Mislim, da bi se v tem pogledu dalo nekaj napraviti. Predlagam, naj bi MLO odobril neko dotacijo za nagrade tistim mojstrom, ki bodo imeli največ uspeha pri vzgoji svojih vajencev in pa najboljšim vajencem. S tem v zvezi naj bi Svet za prosveto MLO izdelal nek načrt načina te stimulacije, da bi bila čim uspešnejša.

6. Kar se 6.točke poročila tiče, smatram, da s formalnim obravnavanjem problemov v naših projektantskih organizacijah, glede teh oskih grl v projektiranju, ne bomo mnogo dosegli, pritisniti je treba predvsem na investitorje, da se bodo pogodbe med njimi in projektantskimi podjetji pravilno sklepale in izvajale. Na ta način bomo lahko pravočasno prišli do projektov, ki nam danes manjkajo. Druga stvar pa je ta, da so podjetja dobila v zadnjem času možnost, da v svojem okviru ustanavljajo projektantske biroje in mislim, da je treba v gradbenih podjetjih storiti čim več, da bodo lahko ti biroji čim prej začeli delati. Smatram, da je vprašanje projektantskih podjetij eno posebno vprašanje in da je stanje v njih zelo slabo. Pri projektantskih podjetjih ni glavno delo tisto, katerega projektant opravlja v podjetju kot takem, pač pa njegovo honorarno delo doma. Na ta način se je tukaj dejansko prišlo do cele povezave med projektanti, da pridejo do čim večjih zalsužkov. To, kar ti ljudje delajo, lahko imenujemo kot je omenil tov.predsednik MLO intelektualno šušmarjenje. Na splošno bi morali o tem pojavu v časopisih več pisati in postaviti ta problem kot družbeni problem.

7. Glede zadnje točke poročila-smatram, da z nikakršnimi administrativnimi distribucijskimi ukrepi ni možno posegati na tržišču. Gradbena podjetja in Uprava za investicije MLO naj stremijo za

tam, da si bodo pravočasno zasigurala vespotrebni material za prihodnje leto, ker je danes situacija glede sredstev za leto 1955 jasnejša kot je bila lansko leto ob tem času.

Z u p e t Avgust:

S podrpčja zdravstva bi imel pripomniti sledeče: mislim, da je vprašanje Komisije za investicije MLO postavljeno v tem smislu, več elastičnosti in kritičnosti v tem, ko se ocenjuje vprašanje izkoriščanja naših sredstev v te in te sverhe. Gre predvsem za tale pojav in se zelo strinjam s tov. K l e m e n č i č em, ko pravi, da bi bilo treba več doslednosti pri sklepanju pogodb pri izvajanju gradbenih del. To je ključno vprašanje, kajti na pogodbenem stanju lahko ustvarjamo politiko kompletne nepreglednosti nad tem stanjem.

Interesantna je prav razlika pri Polikliniki. Tu gre namreč za investicijo 300,000.000 din in sicer za objekt, ki je značilen po tem, da je 200,000.000 sredstev republiških, 90,000.000 pa mestnih in na ta način za naše področje, za področje zdravstva izpade situacija tako, da ni stvar samo v tem, da niso prispele situacije, katere se res počasi urejajo, pač pa tudi v tem, da gremo tudi v naslednje leto na podoben način, da se bodo najprej izkoriščala predvsem sredstva iz republiškega kredita natá šele iz mestnega. V naš problem sedaj uplatam prav za prav osnovno vprašanje, vprašanje, da bi bilo treba več doslednosti pri teranju pogodbenega stanja in pa seveda tudi pri izvajanju tega, seveda pod takimi in takimi pogoji, kar bo brez dvoma doseglo normalnejše stanje in koriščenje sredstev, kakor tudi expeditivnejše poravnavanje situacij kot je biloto doslej.

D r o b e ž Franc:

Smatram, da je prvi sklep, katerega je predložila Komisija za investicije MEO, treba vzeti kot začasen, ker ugotavljam, da ta sklep ne bo pripomogel k znižanju cen gradbenih storitev pač pa k dvigu. Napačno bi bilo in zelo nevarno, če bi začela popuščati/oblika nagrajevanja v gradbenih podjetjih in Združenju gradbenih podjetij samem. Vprašanje nadur še nikakor ne dviga razpoloženja za dvig storilnosti dela. Vprašanje nadur vzbaja

pri delavcih borbo za tem, da bi bilo nadur čim več in da bi se čim manjdelalo. Ponovno povdarjam, naj bi bil ta ukrep samo začasen, da bi se te investicije, predvidene za leto 1954, v tem letu tudi izvršile. Prav zaradi teh nadur se bodo investicije do konca letošnjega leta znatno podražile. Mislim, da moramo mi vsi skupaj, predvsem pa Združenje gradbenih delavcev, voditi odločno borbo, da se v novem investicijskem letu uveljavi sistem nagrajevanja po učinku. Če tega sistema ne bomo dosegli, ni govora o povišanju storilnosti dela in ni pričakovati, da bomo v letu 1955 ugotavljali ugodnejši rezultat kot letes.

Kar se tiče 2.točke poročila, moramo skrbeti za to, da je ne bomo uporabljali samo sedaj, ampak moramo skrbeti tudi za to, da bo izvajana tudi v bodoče, ker drugače ne bo dosegla svojega efekta. Mislim, da je prišla Komisija za investicije MLO do predloga skladu 3.točke poročila zato, ker je na konferenci v zvezi s problemom stanovanj za gradbene delavce ugotovila, da bo treba začeti iskati izhod, kako bi se sbrala sredstva, da bi se izgradnja stanovanj za gradbene delavce lahko fiksirala, ker sedaj te možnosti še nimamo.

Predlog, katerega je iznesle tov. K l e m e n č i č , misli, da je treba nekoliko bolj razčleniti. Kdor pogleda v strukturo cene gradbenih podjetij ne bo ugotovil, da podjetja postavljajo zelo visoko postavko "priprave gradilišča" in da v tej postavki obravnavajo postavitev delavskih stanovanj četudi podjetja teh ne postavljajo. To postavko izkazujejo podjetja kljub temu, da že imajo svoje provizorije za delavce. Kaj lahko iz tega zaključimo? To, da podjetja zbirajo sredstva na ta naslov, da jih pa zelo verjetno v ta namen ne uporabljajo, pač pa so to sredstva, ki predstavljajo skrit dohodek, vir za ustvaritev dobička gradbenih podjetij. Zato mislim, da če mi podjetjem dovolimo povečanje postavke "priprava gradilišča", iste preko Gradbene inspekcije MLO ne bomo mogli kontrolirati, ker se obračun izvrši skozi razne delovne potne in se to skrije. Ni potrebno forsirati sistema gradnje barak, pač pa sistem stalnih naselij. Podjetja, ki rezervirajo velik del sredstev na postavki "priprave gradilišča", naj stvarno del teh sredstev in to večji del, konkretno namenijo za izgradnjo svojega stanovanjskega naselja. Zdaj pa nastaja vprašanje, kako dati ta sredstva pod družbeno kontrolo. Če se ne utri, toliko sredstve podjetje lahko vkalkulira za svoje ožje potrebe, toliko pa za

stanovanja, se nam bo zgodilo, da sredstev, namenjenih za gradnjo stanovanj, ne bomo nikoli videli v tem namenu. Zato bi bilo to izvedljivo samo na ta način, da podjetja opredelijo ~~sredstev~~^{del} za stalna naselja, katera s tem namenom vkalkulirajo. Sredstva, namenjena v te svrhe, naj nalože v kreditni sklad. Ko bodo dosegli tako visoko višino sredstev, potrebnih za gradnjo stanovanja za svoje gradbene delavce, bodo lahko pričeli s gradnjo. V tem primeru vzame lahko podjetje kredit na te dohodke, ki bi se mu redno stekali na ta kreditni sklad in začne s gradnjo delavskih naselij za svoje delavce. To je pa seveda samo zasilen izhod. Problema naselitve ne postavljajo samo ti delavci. Ko se bo spremenila struktura gradenj iz kapitalne v standardno, se bodo pojavili še večji deficiti pri obrtniških strokah. Pri standardni gradnji je potrebno opraviti več obrtniških del. Zato se vprašanje, kako postaviti standardno gradnjo raztegne prav za prav na vseh 15 obštnih strok, ki se morajo pojaviti, če hočemo, da se neka investicija sprovede. Mislim, da je dobro, da je Komisija za investicije MLO te stvari proučila, so pa še vsi tisklepi za obdelati. Važno pa je, da je Komisija za investicije MLO to konkretizirala in obvestila MLO, kakšno je to stanje. Stvarno ne moremo pričeti s gradnjo stanovanj, ker se vsota, predvidena za gradnje v letošnjem letu, ne bo mogla realizirati, ker ni gradbenih kapacitet. Zelo verjetno bo nekaj teh sredstev, za leto 1954, ostalo neugrajenih.

D u l a r dr. Marijan:

Tovariši ljudski odborniki!

Danes je bila med temi predlogi Komisije za investicije MLO načeta zelo važna sociálna tema in sicer s stališča splošnega, političnega, zlasti pa delovnega prava. V teh predlogih se namreč predlaga nekaj, o čemr se pri nas že dolgo časa vodi ~~hruha~~ diskusija in se izražajo precej kritična mnenja /mišljenja/ glede delovnega časa in to soto v odboru sindikatov. V predlogu se predlaga, naj bi bil delovni čas neomejen, to se pravi, da bi s tem podvzeli akcijo, ki bi bila v očitnem naspregu s pridobitvami delavskega rezreda. Že ne vem koliko 100 let se de-

lavski razred bori za to, da bi si priboril 8 urni delavnik. Ne gle na to se moramo zavedati, da je % obolenj izredno visok, nekje dose celo 15 % in če bi šli na neomejeni delovni čas, bi se ta % povečal in bi socialno zavarovanje še bolj obremenili kot je že doslej. Iz tega razloga bi bilo popolnoma nepravilno, da gremo na podaljšanje delovnega časa, ker je že v samem poročilu navedeno, da je storilnost za 30% nižja kot bi pa morala biti. Če bi povečali storilnost dela na normalno stopnjo, bi to s tem nadomestili /brez nadurnega delavnika oz. neomejenega delovnega časa/.

Drug važen problem je vprašanje vzgoje kadrov. Tudi v tem poročilu je pravilno postavljeno glede situacije, ki pri nas vlada. Zdi se mi, da bi bilo treba ta problem bližje osvetiti s Komisijo za vzgojo strokovnih kadrov, ki je bila ustanovljena pri MLO s tem namenom, da rešuje problematiko vzgoje novih kadrov. To je dejansko težak problem in delno je vzrok temu nepravilno plačevanje vajencev, zaradi česar le-ti beže v poklice, ki so lažji in ne tja, kjer je dejanska gospodarska potreba. Mogoče bi bilo dobro, če bi nam Komisija za strokovno vzgojo vajencev MLO enkrat podala poročilo o svojem dosedanjem delu.

K o v a č i č Leo:

Hotel bi pripomniti nekaj k vprašanju tov. Drobeža glede podaljševanja delovnega časa. Strinjam se s tovarišem Drobežem, da to ne more biti niti začasen odlok pod takšnimi pogoji kot je omenil to tov. Drobež, ker bi s tem povišali kreditna sredstva. S tem ne bomo ničesar dosegli. Po mojem mnenju bi se to dalo rešiti na ta način, da bi uvedli akordni sistem plačevanja dela. Lahko odobrimo dve uri dnevno kot podaljšek delovnega časa pri 50 % povečanju storilnosti dela. Lahko se dovoli tudi akord s to omejitvijo, da se plačni fond ne sme preseči za več kot 14 %. Po tem takem bi bil efekt dela dosežen. Tako bi človek več napravil. Po mojem mnenju bi bilo to stvar treba preštudirati in na ta način tudi rešiti.

M a r t i n š e k Tone:

Mislim, da je vprašanje nadurnega dela v tem:

Ne smemo misliti, da je gradbeništvo isto kot industrija. To so

sezonski delavci, katerih ne dobiš za par mesecev, da bi delali samo po 8 ur na dan. Vsi ti žele delati čim več, in če bodo delali čim več, bodo tudi zaslužili več. Kar se tiče mehanizacije gradbenih podjetij vidimo, da stoje v Ljubljani 3 žerjavi in da delo na njih ne gre nikamor., to pa ravno zaradi tega, ker se dela samo 8 ur, kar tudi mehanizacijo samo podmaži. Reševanje problema mehanizacije gradbenih podjetij je tudi v zvezi z nadurnim delom. Kar se tiče predloga, ki ga je dal tov. Klemenčič, glede 8 % pribitka na znesek gradbenih del samo na tiste investicije, ki jih financira MLO samj je stvar v tem, ka se tam notri marsikaj skriva in da gradbena podjetja potegnajo iz te postavke še kaj drugega. Mislim, da sto to postavke, katere je treba urediti. Kar se tiče pisarniških barak v središčih, bi bilo treba določiti nek procent za zidanje standartnih stanovanj, ker s tem rešujemo ne samo vprašanja standarda gradbenih delavcev, ampak tudi vprašanje standarda v Ljubljani sploh. MLO mora te prošnje reševati kljub temu, naj jo dostavi Gradis, ali pa katero koli drugo podjetje.

Kar se tiče ustanovitve takozvanega Gradbenega šolskega podjetja, pravijo tovariši, da niso za tako podjetje, ki bi imelo monopolni položaj. Opozoril bi na to, da gradbena vajeniška šola nima sredstev in da ni dolžan MLO in Gradis, da jo vzdržujeta, ker so v tej šoli vajenci iz cele Slovenije /skupaj jih je 592, od tega iz Ljubljane 142/. Zaradi tega bi bilo treba zainteresirati republiške organe, da bi pomagali postaviti gradbeniško šolo, da bi tako prišli do teh vajencev.

Drugo leto bo prišlo v to šolo 50 novih zidarjev. Kapaciteta gradbene vajeniške šole bi se dala povečati v tem primeru, če bi gradbenega podjetja lahko bolje nagrajevala vajence v gradbeništvu, ker so pogoji dela zelo težki, plače pa ki so določene po uredbi, niso zadostne za vzdrževanje teh vajencev.

R e p i n c Ivan:

Po mojem mnenju so pripombe tov. ing. Klemenčiča in njegovi predlogi tehtni, bolj primerni, bolj stvarni in bolj realni

kot baza za diskusijo, kot pa predlog Komisije za investicije MLO. V celoti se strinjam s temi pripombami. Mislim, da s povečanjem delovnega časa ne bomo v celoti ničesar pridobili, če ne bomo istočasno povečali tudi sterilnosti dela. Tu je osnovni problem sterilnost dela, kajti v 10 urah lahko napravimo prav toliko kot v osmih. Delavci, ki prihajajo iz Prekmurja, dajo lahko v 8 urah toliko od sebe, da jim ne bo treba iskati zaposlitve drugje, kajti povišanje delovnega časa, povečuje tudi plačni fond. Iti moramo v tem smeri, da se pridobi na stimulansu, da se osnovno plačni sistem spremeni v tem smislu, da naj da delavec v 8 urnem delavniku od sebe toliko, kolikor lahko da. Strinjam se v celoti s pripombo ustanovitve novih gradbenih podjetij, ker so lešta potrebna. Razumem tudi to, da ni dovolj, če so samo nova gradbena podjetja, temveč tudi stroji je treba imeti. Zdi se mi, da imamo na področju Ljubljane precej kapacitet, ki so neizkoriščene. Ali ne bi bil mogoče sprejemljiv predlog, da bi uvedli deljen delovni čas, da bi tako imeli na gradiliščih izmene, s čimer bi bili gradbeni stroji oz. mehanizacija gradbenih podjetij bolje izkoriščena. Recimo, če gledate popolne po Titovi cesti, vidate, da ti stroji stoje. Ali ne bi bilo možno tega problema rešiti tako, da bi se delalo tudi popoldan, da bi se te kapacitete strojev na ta način bolje izkoriščale. Realna rešitev je tukaj možna tudi zaradi tega, ker bi sesredstva, ki so v letošnjem letu predvidena za investicije, lahko tudi gospodarsko realizirala.

K r e s e Leopold:

Iz tega poročila smo videli, da je tako kot povsod na celotnem področju gospodarstva, ko se uredbe tepejo. Osnovna hiba je sterilnost dela. Vse sile je treba vložiti in osredotočiti v tem smeri, ne samo v gradbeništvu, pač pa tudi v ostalih panogah gospodarstva, da se dvigne sterilnost dela. Z administrativnimi ukrepi ne moremo mnogo doseči. Vsi vemo, kako izgledajo pogodbe med investitorji in projektantskimi gradbenimi podjetji. Predpisuje tak, da mora vsaka gradnja sloneti na licitaciji, da mora podjetje napraviti pogodbo s projektantskim podjetjem. Eno in drugo se ne izvršuje ali pa se sprotajata samo tako, da je papirju zadoščeno. Vi lahko razpišete kolikor ho-

čete licitacij, pa ne boste uspeli. Poslužiti se moraš tudi prekupčevanja, če hočeš sploh graditi. Z ostrejšini ukrepi v tem pogledu ne bomo daleč prišli, niti s samim odlokom o obvezni zograditvi stanovanjskih hiš. Če bodo prijavitelji za licitacijo zgradb iz Ljubljane-okolice, ne bo nobeno gradbeno podjetje prevzelo nobenega razika. Tega ni mogoče napraviti tudi zato, ker vlada pomanjkanje gradbenih kapacitet, poleg tega pa je tudi naš gospodarski sistem tak, da ne omogoča hitrejšo normalizacijo teh pogodb med investitorjem in ~~gradbenik~~ in projektantskimi podjetji, kar se še posebno odraža na področju gradbeništva.

Ne morem postaviti analogije v borbi za neomejen delovni čas z borbo za 8 urni delavnik v predaprilski Jugoslaviji. Danes vlada vendar v tem oziru velika razlika. Tudi jaz sem se boril za 8 urni delavnik, ker smo morali takrat delati 12 ur na dan in za delo v tistih 12 urah nisi prejel toliko, da bi imel dovolj za življenje. Mi smo se s tem borili proti eksploataciji. Mi smo danes relativno in absolutno zaostala dežela in mi se danes moramo boriti za večjo storilnost dela. Vsak se vara, kdor misli, da danes delavec dela 8 ur. Dopoldne se delavec v državnem podjetju "špara", da lahko popoldne dela tam, kjer mu dobro plačajo. Imam konkretni primer, ko pride recimo delavec od podjetja "Gradbi" ali "Tehnike" in mora trdo delati popoldne, če hoče, da ga delavci iz kolektiva ne izključijo. Delati mora tak delavec tako kot delajo ostali. Temu delavci se splača dobro delati, ker dobro zasluzi, socialno zavarovanje ima pa tako ali tako zasigurano. Mi se danes morimo za boljši standard delovnega človeka, za boljši in večji kos kruha, vemo pa, da ga danes v 8 urnem delavniku nismo v stanju dati. Najprej je treba usposobiti naše tovarne, šele potem bo mogoče dovoliti 6 urni delavnik. Istočasno moramo na zborih volivcev poslušati vprašanja: povejte nam, kdaj bo boljši standard, kdaj bo življenje boljše. 8 urni delavnik imamo zasiguran in nihče ne more delavca prisiliti, da bi delal več kot 6 ur na dan. Če pa hoče nekdo več zaslužiti, pustimo ga, naj gar, ker bomo ož tega imeli korist vsi. Zato moramo predlagati, da se sistem dela pri nas spremeni v tem smislu, da se uvede akordni sistem.

Druga stvar je pa povečanje kapacitet. Mnenja sem, da ne bi bilo treba ustanavljati novih gradbenih podjetij, nego, da stavimo na razpolago maksimalna sredstva za povečanje kapacitet obstoječih podjetij. Danes imamo samo 2 podjetji, ki lahko sprejmejo velika dela, ki lahko sprejmejo velike gradnje, ki stalno opremljeni tako, da lahko ta večja dela opravljajo. To je važno tudi zaradi tega, ker v Ljubljani nimamo niti enega podjetja zdovoljno delavno silo, ki bi lahko to mehanizacijo v celoti zaposlilo. V Ljubljani jev tem pogledu dotok delovne sile zelo slab, kar nam samo še povečuje stanovanjsko krizo. Nimamo možnosti, da bi lahko sprejemali večje število delavcev, zato je treba predvsem misliti na mehanizacijo, ker se nam to veliko bolj splača kot ono.

R o d e Bernard:

Meni se zdi, da bi bilo potrebno vseeno enkrat sklicati te predstavnike ~~gradbenih~~ podjetij in se pogovoriti z njimi. Če vzamemo besede, ~~kixjxix~~ jih je povedal tov. Klemenčič v zvezi z nižjo storilnostjo dela v letu 1952. za 15 %, je potrebno, da nekdo odgovori na to. Meni se zdi, da bi bilo treba predstavnike podjetij sklicati skupaj, da to obrazlože in da gradnje pri njih nikamor ne gredo. Vsi na zborih volilcev nam mečejo naprej, češ, pogledjte kako se danes gradi ta stavba, ki bi bila lahko že davno zgrajena, če bi jo gradil nekdo drugi. Treba je določiti, kaj naj gradbnega podjetja delajo. Ostala industrija ima vsak dan večjo storilnost, gradbeništvo pa vsak dan manjšo. Gradbena konjunktura je tako izkoriščena, da ni nimaž nikjer meja. Te instrumente je treba mogoče drugače predstaviti, da bi s tem ne bilo mogoče ustvariti toliko in toliko % dobička. Požovico vsega dobička dovajajo podjetja zvežj, tako da stvarno nā nobene koristi, kljub temu, da te dobičke v gradbeništvu ustvarimo.

K i m o v e c Janez:

Kadar govorimo o gradbenih kapacitetah, sem mnenja, da nesmemo pozabiti na ostalo obrtništvo, katero je v najtesnejši povezavi z gradbeništvom. Razne zgradbe so se v kratem času potegnile do strehe, ko pa dobimo v te zgradbe naše obrtnike,

vidimo to, da tukaj nastane ogromen zastoj. Ta zstoj je ogromen tudi že v letošnjem letu, zaradi tega, ker ima prednost zadružna graditev. Imeti je treba pred očmi evidenco vzgoje in pospeševanja naših obrtnikov na področju MLO in okolice. Dobiti moramo neke fonde, ~~na katerih bomo lahko štimpendi-~~ s katerimi bomo lahko štimpendiral naše delavce, ki so sposobni, da bi šli na ta način lahko študirati za tehnike, ali delovodje, ker teh v Ljubljani zelo primanjkuje. Tobi bilo dobro za ~~xxxr~~ vzgojo kadra v gradbeništvu.

D e r m a s t i a Mara:

Če bi bili projekti pravočasno narejeni, to se pravi tudi v detajle izdelani, da bi paralelno, ko se gradnja začne zidati bilo možno dati v delo tudi vsa obrtniška dela, bi bilo drugače. Prvo so narjeni projekti, da se lahko zida, pozneje šele se začne ~~m~~isliti na obrtniška dela.

Obrnila bi se še na pročilo Komisije za investicije MLO iz katerega je razvidno, da je glavno vprašanje delovne sile in pa vprašanje nastanitve delovne sile. Gradbna podjetja imajo pravico v svojo kalkulacijo vnesti procent za pripravljalna dela, iz katerega tudi lahko zgrade standard za delovno silo. Po mojem mnenju se pojavljata tukaj dve vprašanji, kakšni stavbni fondi naj bi se iz teh sredstev gradili. Stringala bi se s tov. Drobežem, da bi morali tukaj ločiti sredstva, namenjena za stalno delovno silo, za njih bi se moralo graditi stalne fonde, tako kot za ostale ljudi, medtem, ko za sezonske delavce, ki prihajajo od aprila do oktobra ne bi bilo primerno graditi nestalnih ~~stanovanjskih~~ fondov, kajti provizoriji naj si bodo zidani ali leseni so grozovito dragi in ne za več kot za eno ali več sezono uporabni, potem pa propadejo. To velja posebno za tiste, ki jih je treba prenašati na druga mesta. Poleg tega pa so tudi delavci v teh barakah zdravstveno ogroženi. Predlagam, da damo priporočilo gradbenim, podjetjem, da za sezonske delavce ne grade teh provizorijev, ampak, da postaljajo higienske šotore. To se prakticira tudi v naprednih deželah. Če pogledamo naše šotore, v katerih

vojska preživi celo leto in kar dobro, mislim, da bi bilo možno za sezonske delavce namestiti take šotore, ker je tudi vprašanje reda v teh šotorih možno zadovoljivo rešiti.

Kristan Ivan:

Tovariši odborniki!

Že sama diskusija je pokazala, da je ista zadela Komisijo za investicije MLO v živo in da je to problem, ki se ga ne more razpraviti ne ne seji, ampak ga je treba razpravljati nenehno. Ne mislim se zdaj s tem opravičevati. S tem, da smo prišli na dan s tem problemom smo dobili dosti veliko pobudo za naše delo, kar se tiče nadur oz., dela po učinku. Komisija za investicije MLO ni imela tukaj nebenega namena kršiti pridobitve naše revolucije. Slo je v glavnem za to, da v letošnjem letu prav za prav zasiguramo gradbene kapacitete tako daleč, da se izvrše oz. ugrade vsa ta gradbena kreditna sredstva. Strinjam sevs predlogom tov. Klemenčiča, ki pravi, da je treba strmeti za plačevanjem dela po učinku. S tem bi dosegli to, da bi odpravili to, kar našo gradbeno operativo drži. Mi smo mislili, da morajo biti to nadure, ali naduram kaj podobnega. Imamo črno gradnjo v vrednosti din 50.000.000.-. Od te MLO, niti MLO, niti Zavod za socialno zavarovanje Ljudje se v glavnem poškodujejo pri teh zgradbah, kar pa gre seveda na račun redne gradbene dejavnosti in se pri tem tudi ne plača rednega dopusta. Plača se tudi ne prispevka za starostno zavarovanje, kar vse nas je vodilo k temu, da smo prišli s tem predlogom pred oba zbora MLO. Dalje mislim, da je načelo vprašanje, vprašanje vzgoje našega kadra. Pri ustanovitvi gradbenega šolskega podjetja ni mišljena neka vajeniška šola. Tu je mišljen gradbeni tehnikum, ki ima 265 dijakov, ki pa nima gradilišča, kjer bi se vajenci lahko praktično učili. Mogoče, bi sedalo tam nekaj napraviti s cenejšimi stroški in sicer kaka nižja gradnja, ker bi oni samo projektirali in izvajali dela sami. Danes te šole nimajo prak-

tično gradbenega področja, na katerem bi se vajenci lahko usposabljali. Vajenci so primorani, da delajo v času simestralnih počitnic. Kajti predpisano imajo, da morajo toliko in toliko praktičnega dela izvršiti. To je predlog, ki še ni osvojen in o katerem se da še mnogo diskutirati. Dalje pripominjam, k temu kar je predlagal tov. Rode, naj se skliče predstavnike gradbenih podjetij v zvezi znižanja storilnosti dela v primerjavi z letom 1952. za 15 %, da so se taki sestanki že vršili. Predstavniki teh podjetij postavljajo svoje kontrateze. Glavni vzrok padcu storilnosti dela je Komisija za investicije MLO videla v tem, ker se danes lenari, zato ker delavci "fušajo" zato da popoldne lahko delajo še na drugih gradiliščih. To se dela z našimi firmami. Naša podjetja dajejo ~~prifimexxa~~ firme ravno takom kompanijam, ki delajo tam okrog. To bi bilo treba odpraviti. Tov. Repinc je v svoji diskusiji popolnoma pravilno nakazal režitev problema padanja storilnosti dela z deljenim delovnim časom /izmene/. Z deljenim delovnim časom bi dosegli to, da ne bi bilo mogoče "fušati" po gradiliščih, efekt dela pa zaradi tega ne bi bil večji. Če vzamemo vse te visoko mehanizirane obrate: "Gradis", "Tehnika" in deloma "Megrad", je situacija taka, da hočemo to ~~rešiti~~ s tem, da bomo uvedli delo v turnusih. Istočasno bi postavili v reševanje vprašanje delovne sile, ki se je v letošnji pomladi kanalizirala na dela, na cesti, Zagreb-Ljubljana, kar bo v bodoči gradbeni sezoni odpadlo, kajti gradbena sezona bo znatno večja. Dosegli pa se namreč nisto upoštevati dohodki ~~ix~~ od stanovanjskih skupnosti, kateri bodo v bodoče še znatno naraščali, zato se bo treba tolači z gradbenimi podjetji, da zasigurajo zadostno kapaciteto delovne sile. V bodoče se predvideva vrednost gradbene operative predko 5,000,000.000. ~~v~~ dñn. V letošnjem letu oz. za prihodnje leto imamo v tem pogledu jasnejše ~~perspektive~~ ~~perspektivexsaxtukaix~~ načrti so tukaj in bo dovolj, če se bo izvršilo 750 stanovanj in Komisija za investicije MLO bo morala osredotočiti na reševanje tega problema. Mislim, da postavljene predloge, katere je formiral ^{ul} tov. Klemenčič v spremenjeni

obliki lahko damo obema zboroma, da jih sprejmeta.

D e r m a s t i a dr. Marijan:

Smatram, da smo stvari prilično prediskutirali, mislim pa da je treba na koncu določene stvari čisto jasno postaviti. Pri vprašanju diskusije okrog delovnega časa, je imel tov. Jože prav, ko je fekel, da na moremo iti na linijo 8 urnega delavnika zaradi nekih tobožnih mednarodnih konvencij, ki so bile izvedene, šli na boljše razumevanje socialnoodemokratskega položaja socialistične zemlje, kajti to vprašanje je treba drugače pogledati in sicer tako, kot pravi tov. Kreses nihšče ga ne more tirjati, da dela več kot 8 ur. Mislim, da hočemo to vsi iz dveh razlogov:

1. Ker hočemo izgradnjo pospešiti
2. Ker hočemo, da človek več zasluži.

Vse to je možno v socialistični zemlji, ki je svobodna od eksploatacije in napredna. Tov. Đular dr. Marijan hoče reči to, da bi bilo bolj pravilno, če bi pogledali v zvezi z neomejenim delovnim časom vprašanje obolenosti s tega stališča, kakor pravi tov. Kristan. Šel sem s tovariši na konkretno preizkavo in ugotovil, da je nekdo obolil oz. se ponesrečil v "fušu". Ljudje gredo lepo na bolniško zavarovanje, na eksploatacijo socialnega zavarovanja, dejansko se je pa ponesrečil v svoji proti družbeni dejavnosti. Nihšče od nas pa se ne spomni, dabi postavil v problem socialnega zavarovanja naknado regresiranje stroškov od tistega, ki ta fuš organizira.

Dejansko naša podjetja posojajo table za organiziran fuš. Naša podjetja so organizirala družbo z enim tehnikom načelnik, posojala šilde firme, da so privatniki fušali. Jasno je to, da tov. govori o tem, da je tukaj treba zaostriti odnos, preganjati fuš in ga kaznovati z izgonom iz Ljubljane. Treba je poduzeti te mere tudi pri Zavodu za socialno zavarovanje, da za obo-

lenj, za katera je ugotovljeno da so nastala pri delu v fušu, gradbena podjetja pri sili, da ne bodo dajala bolniških listkov, tem ljudem. To bi moralo dejanski iti na drugi strošek.

Kjer se privatno gradi, tam je tudi treba plačati socialno zavarovanje. Če danes ne more dejansko toliko in toliko zaslužiti, gre za zaslužkom drugam, zato ker tam dobi na roko plačano tudi tisti, kar bi moral odvesti za pokritje družbenih stroškov /za zdravstveno zavarovanje/. Mislím, da smo v tem pogledu še daleč od rešitve te stvari.

Naslednja važna stvar je vprašanje nadurnega plačila. Razumel sem tov. Klemenčiča in mi smo za to, da odobrimo nadure, da se tem stvorimo možnost takega plačilnega fonda, da se bo akordno delo lahko razvijalo. Takrat smo rekli, da bomo na bazi konkretnih obračunov priznavali tudi nadure, če bomo ugotovili, da se je storilnost dela temu primerno porasla. V nekem podjetju so šli na akordno postavko, šeč da je storilnost porasla za 30 %, medtem ko pa je plačni fond porastel za 55 %.. Treba je kritizirati družbeni instrument. V prvi vrsti pa je treba postaviti stvari tudi malo drugače. Niso samo planski instrumenti tisti, ki so krivi, da se to ni moglo izvršiti. V veliki meri je temu kriva ne namerna uporaba planskih instrumentov in ta je tudi kriva, da je bila onemogoče uporaba teh instrumentov. Vsa gradbena podjetja so ta povprečja proglasila za minimalne mezde. Na ta način za tiste, ki dejansko doro in več delajo ni ostalo sredstev in, če gremo pogledat tarifne pravilnike bomo ugotovili, da je tako res. Če bomo to gledali, oz., če bodo podjetja povišavala tarifne pravilnike moramo preprečiti ali pa, da se najenergišnejše in najintenzivnejše pazi pri sprejemanju tega in da naloži mo MO-misijinza investicije MLO, Svetu za gospodarstvo MLO in delno tudi svetu za stanovanjske zadeve MLO, da te probleme razpravijo in da sprovedejo te stvari v življenje.

D u l a r dr. Marijan:

Nisem bil proti povečanju delovnega časa. Cisto jasno je, da je za sezonska dela treba podaljšati delovni čas, da se tako približamo 300 dnem kot v industriji. Proti temu moram biti zato, ker je to prosti vsem koncepcijam in ker je to navsezadnje tudi proti ustavi.

D e r m a s t i a dr. Marijan:

Gremo na glasovanje o poročilu Komisije za investicije MLO in z dopolnjenimi predlogi Sveta za gospodarstvo MLO. Kdor je za priporočila Sveta za gospodarstvo MLO naj dvigne roko.

P Poročilo Komisija za investicije MLO o pripravah za razširitev gradbene dejavnosti na območji mesta Ljubljane, spričo predvidevanja povečane investicijske dejavnosti v letu 1955. in s priporočili Sveta zagospodarstvo MLO v zvezi s tem poročilom

je soglasno sprejeto.

Ad 2. RAZPRAVA IN SKLEPANJE O PREDLOGU ODREDBE O
 UVEDBI POSEBNEGA DOPOLNILNEGA PRISPEVKA ZA
 SOCIALNO ZAVAROVANJE NA OBMOČJU MESTA LJUB-
 LJANE.

=====

Predlog obrazloži tov. M i k l a v c Angela,

član Sveta za socialno varstvo, kakor sledi: